

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Peer to Peer půjčky

Peer to Peer loans

Bc. Lucie Kaslová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Peer to Peer půjčky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň, dne 12.4.2022

v. r. Lucie Kaslová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní Ing. Janě Šturcové, Ph.D. za cenné rady, odbornou pomoc a inspirativní připomínky, kterými se podílela na zkvalitnění této diplomové práce.

Obsah

Úvod.....	6
Cíl a metodika	7
1 Základní pojmy	8
1.1 Sdílená ekonomika	8
1.2 Příklady služeb sdílené ekonomiky	9
1.3 Úvěrové produkty	12
2 Charakteristika Peer to Peer půjček.....	13
2.1 Popis P2P úvěrování.....	13
2.2 Historie a vývoj P2P půjček	15
2.3 Typy P2P úvěrů	16
2.4 Výhody a nevýhody P2P půjček	18
2.5 Rizika v P2P investování.....	19
2.6 Právní úprava P2P půjček.....	21
2.6.1 Právní úprava ve světě.....	21
2.6.2 Právní úprava v České republice.....	22
2.7 Peer to peer půjčky z pohledu platformy.....	23
3 Peer to Peer půjčky v České republice a v zahraničí.....	26
3.1 Zonky.....	26
3.2 Bankerat.....	31
3.3 Benefi	33
3.4 Žlutý meloun	35
3.5 Lending Club.....	37
4 Porovnání Peer to Peer půjček s bankovními úvěry	40
4.1 Druhy P2P půjček a bankovních úvěrů	40

4.2	Bonita dlužníka.....	42
4.3	Úrokové sazby	43
4.4	Modelové příklady	44
4.4.1	Porovnání P2P půjčky a bankovního úvěru.....	44
4.4.2	Porovnání P2P půjčky jako investice a spořicího účtu.....	47
4.4.3	Zonky Rentiér vs. vkladový účet.....	50
4.5	Doporučení pro investory	51
5	Současná situace P2P půjček v České republice.....	53
5.1	Zájem o P2P půjčky	55
5.2	Zastoupení u P2P půjček	58
5.3	Sekundární trh P2P půjček	61
5.4	Rozdíly investování v ČR a zahraničí	62
5.5	Aktuální trendy v oblasti P2P.....	64
	Závěr	65

Seznam použité literatury

Seznam tabulek

Seznam obrázků

Seznam grafů

Abstrakt

Abstract

Úvod

Velká část populace se v průběhu svého života může dostat do těžké situace, kdy nemá dostatečné množství potřebných finančních prostředků. Finanční trh nabízí několik alternativ, jak mohou lidé peníze získat. První možností je bankovní úvěr, který ale nemusí obdržet každý žadatel. Proto jsou na trhu Peer to Peer půjčky, které umožňují získat potřebné finance v případě, že banka žádost o úvěr zamítne.

Banka má několik důvodů, proč neposkytnout bankovní úvěr. Neustálým problémem společnosti jsou tzv. dluhové spirály, kdy nemají lidé dostatečné množství financí na splácení svých půjček, a proto si berou další a další úvěry. Jedinou možností, jak se vyhnout nevýhodným půjčkám, je využití P2P půjček. Stejně tak jsou ve většině případech zamítnuty žádosti o bankovní úvěr od OSVČ. Tyto jsou bankovními institucemi považovány za rizikové, protože nemusejí disponovat pravidelnými příjmy. P2P půjčky nemusí být žadateli využívány pouze při odmítnutí u bank. Důvodů, proč zvolit právě některou P2P platformou je mnoho. Mohou to být nízké úrokové sazby oproti bankovním úvěrům či rychlejší obdržení žádoucích financí. P2P půjčky zároveň slouží k tomu, aby mohli lidé investovat své volné peněžní prostředky a díky tomu je zhodnotit. (Niedermeierová, 2015)

Ve vlastní práci bude posouzeno fungování P2P půjček, vývoj samotných platforem a následně bude provedeno porovnání tuzemských a zahraničních platforem. Zkoumaná problematika P2P půjček je srovnána s teoretickými východisky a zjištěné výsledky jsou v závěru práce zobrazeny na modelových příkladech a následně vyhodnoceny. V diplomové práci bude kladen větší důraz na platformu Zonky, která se dostává stále rychleji do širšího povědomí společnosti, zejména díky masivní reklamní kampani.

Cíl a metodika

Hlavním cílem diplomové práce bude objasnit způsob fungování Peer to Peer půjček. Tohoto bude dosaženo metodou analýzy jednotlivých platforem, identifikováním výhod a rizik, následným porovnáním půjček s úvěry bankovních institucí a zhodnocením aktuální situace P2P půjček v České republice. Dílčím cílem bude na konkrétních modelových příkladech metodou komparace porovnat P2P půjčky s bankovními úvěry a investicemi.

Diplomová práce analyticko-komparativně vysvětluje fungování P2P půjček a kvalitativně je porovnává s bankovními úvěry. Výsledkem diplomové práce bude systematické využití teoretických východisek. Bude použita odborná literatura zaměřená na problematiku Peer to Peer půjček. Cíl diplomové práce a jeho následné dosažení bude upřesněno zpracováním teoretické části, kdy byla využita metoda dedukce vycházející z obecnějších závěrů k méně obecným. Vybrané platformy na P2P trzích budou analyzovány metodou pozorování. Kromě metody dedukce a pozorování budou dále použity i metody analýzy, metody komparace a logicko-systematické metody. Metoda abstrakce literárních a internetových zdrojů pro poskytnutí základních informací o vybraných P2P platformách bude taktéž využita v teoretické části. U vybraných států bude provedena syntéza právních podmínek, které regulují fungování P2P platforem.

V praktické části bude využit vzorec pro výpočet výnosu před zdaněním: $u = K_0 * i * n$, kde „ K_0 “ představuje počáteční vklad, „ i “ je úroková sazba a „ n “ počet let. (Vachtová, 2022)

1 Základní pojmy

Tato kapitola se bude zabývat objasněním pojmu sdílená ekonomika a vymezením několika základních pojmů s ní souvisejících. Bude zde uveden také vznik tohoto konceptu v České republice i ve světě. Součástí kapitoly budou i výhody a nevýhody využití sdílené ekonomiky. Následně budou popsány úvěrové produkty, které umožní určitým způsobem lidem financovat vyžadované potřeby.

1.1 Sdílená ekonomika

Sdílená ekonomika patří k největším ekonomickým trendům 21. století. Cílem sdílené ekonomiky je umožnit majitelům dané věci, kteří ji využívají jen příležitostně, poskytnout danou věc do užívání těm lidem, kterým by se nevyplatilo si danou věc při jejich míře využívání nebo finanční situaci koupit. (Ducci, 2018)

V současné době sdílenou ekonomiku využívají v České republice zejména mladí lidé a studenti, kteří mají v oblibě levné cestování, zajímají se o ekologii a nedisponují nadměrným množstvím uspořených finančních prostředků. Velkou roli v tom, proč sdílenou ekonomiku využívají zejména mladí lidé, hrají mobilní aplikace, které lze stáhnout snadno a rychle do mobilních telefonů. Na základě těchto aplikací dokáží lidé sjednat směnu v co nejrychlejší čas a co nejjednodušeji. Jako příklad sdílené ekonomiky je možné uvést portál Hlídačky.cz, na kterém lze zprostředkovat hlídání dětí nebo venčení domácích mazlíčků. Dalším příkladem je doména SuperSoused.cz, která nabízí propojení poptávky a nabídky kutilských prací. Koncept sdílené ekonomiky v současné době využívá více jak 20 % lidí v České republice. (Deloitte, 2017)

Výhody sdílené ekonomiky

Využití sdílené ekonomiky přináší spoustu lukrativních výhod. Sdílená ekonomika nabízí poskytovateli, zákazníkovi i zprostředkovateli tzv. win-win situaci, která spočívá ve snadno získaném zisku a menších výdajích. Zároveň během tohoto konceptu vzniká interakce mezi lidmi a dochází tak k navazování nových kontaktů či vytváření nové komunity lidí. Současně služba v aplikaci nabízí možnost ohodnotit poskytovatele, čímž může dopomoci budoucím uživatelům ke správné volbě. Neopomenutelným faktorem sdílené ekonomiky je i snížení negativních vlivů na životní prostředí, které

se pojí s omezením silničního provozu, sníženým plýtváním potravinami i důležitým podnětem k hnutí zero waste. (Medium, 2019)

Nevýhody sdílené ekonomiky

Sdílené ubytování patří mezi hrozby konceptu sdílené ekonomiky. Typickým příkladem sdíleného ubytování je společnost Airbnb, která poskytuje ubytování v České republice. Nevýhoda spočívá v tom, že může být zapříčiněn velký růst cen na trhu nemovitostí, pokud se ubytování poskytuje ve velké míře v jedné lokalitě. Zároveň vzniká konkurence hotelům a penzionům, které jsou nuceny snižovat ceny, aby obstály na trhu vůči uvedené levné formě ubytování. Další společností poskytující sdílenou ekonomiku v České republice je např. společnost Uber, která v tomto případě nabízí tzv. spolujízdu. Zde dochází ke znevýhodnění provozovatelů taxislužeb. Cílem sdílené ekonomiky je, aby sharingové společnosti neškodily, a zároveň nadále prosperovaly. Proto je důležité zejména pro budoucnost, aby existovaly korektní podmínky pro poskytovatele, uživatele i konkurenci a aby sdílené služby nevytlačovaly tradiční provozovatele služeb. (Medium, 2019)

1.2 Příklady služeb sdílené ekonomiky

Sdílenou ekonomiku lze využít např. při cestování, sdílené přepravě, financích či streamovacích službách a videích.

Crowdfunding

Definice zní: „Crowdfunding je získávání finančních zdrojů prostřednictvím internetu, a to buď ve formě darů nebo výměnou za produkt nebo hlasovací práva s cílem podpořit specificky zaměřené projekty.“ (Belleflamme, Lambert, & Schwienbachen, 2011, str. 5)

Pojem crowdfunding se skládá ze dvou anglických slov, a to „crowd“ neboli veřejnost a „funding“ neboli financování. Tento pojem lze tedy volně přeložit jako „financování veřejnosti.“ Obecně se jedná o hromadné financování, kdy se větší množství investorů rozhodne vložit své finanční prostředky např. do vznikajícího nápadu nebo nového podniku. Odměnou za to investor získává různé benefity, nejčastěji se jedná o odměnu, která bude předána, když se projekt vydaří. Jestliže se investoři rozhodnou investovat peněžní prostředky, poskytují je dlužníkům přes platformu (nejznámější např. startovac.cz či hithit.cz). Na platformě je stanovena potřebná částka, kterou je možné

i libovolně překročit. Hlavním úkolem žadatelů o investici je uvést základní informace o projektu a snažit se svým příběhem zaujmout investora. (Tůma, 2019)

Peer to Peer půjčky

Dle Rentona (2015) lze peer to peer půjčky definovat jednoduchým způsobem, a to tak, že lidé půjčují peníze druhým bez bankovního zprostředkovatele. Na půjčku se může složit jeden nebo více investorů, kteří své finanční prostředky zapůjčují žadatelům s určitou úrokovou sazbou. Mezi dlužníkem a investorem tak vzniká přímý vztah. Peer to peer půjčky jsou již od počátku považovány za součást alternativního bankovníctví. Více v samostatné kapitole „2 Charakteristika Peer to Peer půjček.“

Spolujízda

Spolujízda představuje koncept sdílené osobní přepravy na kratší vzdálenosti. Mezi největší společnost na českém trhu patří výše zmiňovaná americká společnost Uber konkurující taxislužbám. V konkrétním případě se cestující domluví s řidičem automobilu, který by nebyl dostatečně vytížen nebo by byla jeho jízda neefektivní, na společné cestě s tím, že si rozdělí náklady na jízdu. V současné době dochází také k rozvoji aplikací, díky nimž je možné se snadno orientovat v dostupných nabídkách řidičů taxíků, kteří nepůsobí v tradiční taxislužbě. K tomuto slouží např. aplikace Liftago, ve které uživatel vidí „taxikáře,“ kteří jsou v jeho blízkém okolí a jsou schopni ho svést. Na základě uvedených informací o cenách v aplikaci si zákazníci vyberou v daném čase pro ně nejlepší nabídku. Díky aplikacím sdílené ekonomiky se na trhu objevil nový segment – autostop. Tato nová podoba spolujízdy spočívá v tom, že řidič do mobilní aplikace zadá kdy, kam a kudy jede, kolik má volných míst a kolik by chtěl přispět na benzín či naftu. Na základě těchto údajů se pak cestující spojují s řidičem. (Kruliš & Rezková, 2016)

Carsharing

Carsharing neboli sdílení osobních automobilů, má svou podstatou velmi blízko ke službám autopůjčoven. Jádrem spočívá v tom, že lze za úplaty získat automobil k dočasnému užívání. Jedná se zejména o vozy zaparkované na veřejných parkovacích stáních ve vymezených lokalitách. Hlavním iniciátorem carsharingu je např. brněnské Autonapůl působící již od roku 2003. Tato společnost nabízí celkem 40 automobilů

v 7 městech České republiky. Další podobnou společností je opět brněnská společnost EMUJ, která nabízí k pronájmu 10 elektromobilů. (Kruliš & Rezková, 2016)

Time banking

Time banking, v překladu „časové bankovníctví“, představuje způsob nabídky a poptávky bez využití peněžních prostředků. Propojuje mezi sebou lidi, kteří mají co nabídnout, a zároveň jim pomáhá využít jejich potenciál, dovednosti a znalosti ve prospěch ostatních, čímž získají to, co sami potřebují. Pro uskutečnění transakcí se využívá časová jednotka jako měna a prostředí, na kterém se jednotlivé transakce uskutečňují, obvykle představuje internetová platforma. Tato internetová platforma má na starost koordinaci celkového systému. Mezi nabízenými službami je např. instalace domácích spotřebičů, přeprava zboží, pedagogická výpomoc, hlídání dětí, kadeřnictví, prádelna, informační služby apod. Systém funguje tak, že časová banka hromadí registrovanému uživateli vydělané hodiny, které může následně utracet za činnosti, které v rámci časové banky používá. (Beffa, 2017)

Coworking

Princip coworkingu neboli „spolu-práce“ je založen na sdíleném pracovním prostoru pro všechny pracovníky, kteří nepovažují za nutné pronajímat si kancelář pro výkon své práce. Kancelářské prostory nabízejí možnosti, kterých nelze dosáhnout v domácím prostředí. Coworking nabízí nejen kvalitní kancelářské vybavení, ale samozřejmostí jsou také odpočinkové zóny, kuchyňky a koupelny. Cílem coworkingu je propojovat zaměstnanecké obory v jeden celek. Koncept poskytuje výhodu nejen v ušetření nákladů za pronájem kanceláře, ale také dochází k výměně mezioborových zkušeností a navázání možných spoluprací mezi jednotlivými pracovníky. Sdílené pracovní prostory najdeme už i v České republice. Kromě Prahy se postupně rozšiřovaly také do velkých měst jako je Brno, Ostrava a následně i do ostatních krajských měst. V současné době se po celé České republice nachází celkem 110 coworkingových center. (Vlach, 2021)

1.3 Úvěrové produkty

Dle Dvořáka (2005) představují úvěrové produkty takové finanční prostředky, díky nimž banka pomáhá svým klientům prostřednictvím úvěrů či garance prostředků. Existuje řada úvěrů, které jsou poskytovány bankami.

Kontokorentní úvěr

Tento úvěr se řadí v současné době mezi nejvýznamnější krátkodobé bankovní úvěry. Jak již z názvu vyplývá, úvěr je poskytován na kontokorentní účet s tím, že zůstatek účtu může zacházet do dluhu. Znamená to, že klient může kontokorentní účet využívat i tehdy, pokud na něm nemá dostatek finančních prostředků. (Dvořák, 2005)

Eskontní úvěr

Dvořák (2005) uvádí, že eskontní úvěr se řadí opět mezi krátkodobé úvěry, který je poskytován bankou pomocí eskontu směnky před lhůtou její splatnosti. V případě, že dojde k eskontu směnky, majitelem této směnky se stává banka.

Hypoteční úvěr

Způsob zajištění hypotečních úvěrů spočívá v zástavním právu vztahujícím se k nemovitosti. Úvěry lze čerpat jednorázově i postupně, záleží na účelu poskytování. (Dvořák, 2005)

Spotřebitelský úvěr

Typickým rysem spotřebitelských úvěrů je jejich použití na spotřební výdaje. Spotřebitelské úvěry jsou vymezovány na základě dvou hledisek:

- podle toho, jakým subjektům je poskytován,
- podle účelu, na který je poskytován.

Jestliže úvěr splňuje současně obě kritéria, je považován za spotřebitelský. (Dvořák, 2005)

2 Charakteristika Peer to Peer půjček

Pojem Peer to Peer lze přeložit z anglického jazyka jako „lidé lidem.“ Používá se také zkratka P2P, která bude dále použita jako ekvivalent slovního spojení Peer to Peer.

P2P půjčky představují nápad, jehož čas nadešel již v roce 2005. I přestože žijeme ve velmi propojeném světě, je i nadále bankovní systém založen na historickém modelu. Z toho důvodu byly vytvořeny P2P půjčky, kdy není potřeba, aby dlužníci získávali úvěr od banky, když mohou využít nabídek drobných investorů, často i s nižším úrokem. S využitím půjčky typu Peer to Peer mohou dlužníci ušetřit peníze a investoři získat větší návratnost. (Renton, 2015)

2.1 Popis P2P úvěrování

Pod pojmem Peer to Peer půjčky si lze představit určitý druh finanční transakce, která nastává mezi jednotlivci, peers (persons)¹, bez pomoci finanční instituce. Na jedné straně stojí člověk, skupina lidí nebo instituce, která má volně dostupné finanční prostředky a má zájem je zhodnocovat. Na straně druhé stojí člověk nebo firma, kteří mají zájem si peníze půjčit. Odměnou pro poskytovatele P2P půjček jsou většinou platby úroků, které závisejí na délce půjčky či případném prodlení ve splácení ze strany dlužníka. Koncept P2P půjček byl s růstem internetu a sociálních sítí uveden online, což znamená, že si dlužníci půjčují peníze od lidí, které nikdy nepotkali, a zároveň investoři půjčují peníze mnoha anonymním dlužníkům jen na základě jejich informací. Mezi nejčastější dlužníky patří malé a střední společnosti, pro něž výhoda P2P půjček spočívá v jednoduchosti a dostupnosti oproti bankovním úvěrům. (Wrobbel & Barghoorn, 2019)

Obecná definice: „Půjčky typu Peer to Peer (P2P) jsou typem crowdfundingu, který umožňuje jednotlivcům a investorům poskytovat financování spotřebiteli nebo podnikatelskému dlužníkovi formou smlouvy o půjčce, která obsahuje povinnost splatit výši půjčky včetně případného úroku.“ (P2P Market Data, 2021)

P2P půjčky vznikly během šíření sdílené ekonomiky a neustále se vyvíjí. Postupem času si lidé začali uvědomovat, že jsou vlastníky mnoha aktiv, která jsou nevyužita místo toho, aby byla zisková. Zjednodušeně řešeno, lidé měli své finanční prostředky uložené na spořicíh či běžných účtech, na kterých nedocházelo k jejich zhodnocení. V případě,

¹ Peers – v anglickém jazyce znamená rovnocenní lidé nebo také vrstevníci.

že si lidé chtěli od banky peněžní prostředky půjčit, získali mnohonásobně vyšší úrok než v případě zhodnocení vkladů na jejich účtu. Z toho důvodu se lidé rozhodli tento nespravedlivý proces změnit a hledali způsob zhodnocení a půjčení si peněz. Na základě využití internetu došlo k tomu, že se celý tento proces hledání velmi urychlil a stal se mnohem efektivnějším a levnějším. Jako příklad lze uvést americkou platformu Lending Club, která byla původně vytvořena jako aplikace, díky níž si přátelé navzájem poskytovali drobné půjčky. (Mateescu, 2015)

Postupem času byly vytvořeny tzv. P2P platformy (dále jen platformy), pomocí kterých se anonymně setkávali žadatelé s investory. Pomocí platformy žadatel vytvořil poptávku po půjčce, která byla prověřena platformou. Jestliže poptávka vyhovovala daným kritériím platformy, byla vystavena na tzv. tržišti. Tak se poptávka stala dostupná pro investory, kteří do ní mohli investovat své volné peněžní prostředky. Jelikož je poptávka na tržišti umístěna jen na omezený čas, může se stát, že investoři nedosáhnou svými investicemi na celkovou částku půjčky, žádost o poptávku tak neuspěje a investice je vrácena zpět investorům. Jestliže se klient rozhodne stát investorem, je mu platformou přidělen účet, na který vloží určitý obnos peněz. Investor může své peníze kdykoliv z účtu stáhnout, a tak dojde k ukončení investování. Následně si investor vybírá z nabídek úvěrů, do kterých může své finanční prostředky vložit. Jednotlivé platformy si samy určují rozmezí, kolik může investor minimálně a maximálně investovat do určitého úvěru. Investoři většinou vkládají menší částky do většího množství úvěrů, zejména z důvodu nezajištění investic. (Mateescu, 2015)

Následně nastává fáze, kdy investorům přicházejí na účet měsíční splátky s úroky z veškerých vložených investic. Podle Newberyho (2015) mohou investoři využít tzv. automatického investičního počítačového nástroje, díky kterému jsou na základě preferencí věřitele automaticky vybrány nabídky, které jsou přijatelné pro financování.

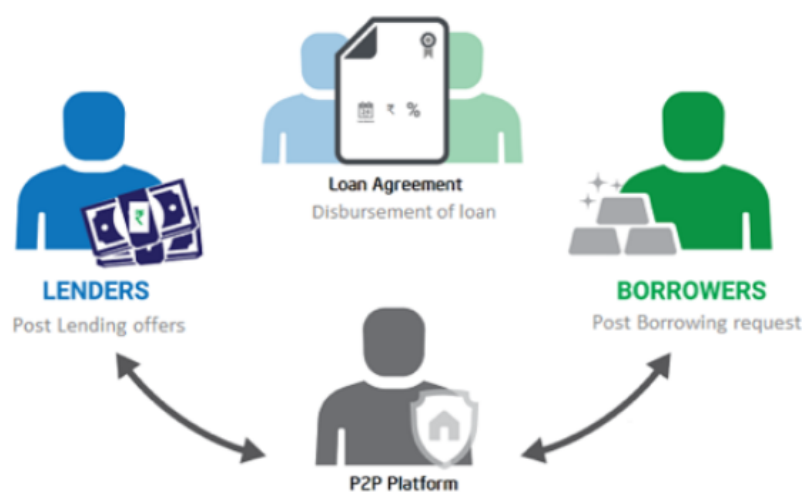
Základní charakteristiky P2P půjček

Poskytování služeb výhradně přes internet představuje velkou výhodu platform oproti bankám. Díky tomu došlo k eliminaci operativních nákladů, které jsou standardně placeny bankou. Jedná se např. o náklady na zaměstnávání velkého počtu zaměstnanců či náklady na provoz kamenné pobočky banky. Platforma je pak schopna získané úspory převést do nabídky nižších úrokových sazeb, a to se stále stejně atraktivními výnosy pro věřitele. (Zone, 2016)

P2P půjčky patří mezi alternativní finanční služby. Je to z toho důvodu, že P2P půjčky bývají často nekryté, případně kryté nemovitostmi či automobily. Proto si musí investoři investici do P2P půjček pečlivě vybírat na základě dostupných informací nebo snížit riziko diverzifikací investic mezi více půjček. (Zone, 2016)

Co se týče úrokové sazby u P2P půjček mohou být určeny dvěma způsoby. První způsob je takový, že úrokové sazby jsou stanoveny platformou na základě bonity dlužníka. Druhý způsob spočívá ve stanovení úrokové sazby aukcí, v níž probíhá souboj investorů o nejnižší nabídku úroku pro půjčku. (Mateescu, 2015)

Obrázek 1: Fungování P2P půjček

Zdroj: P2P Market Data (2021)

2.2 Historie a vývoj P2P půjček

Historie P2P půjček se psala již ve starověku, kde se jednalo o běžné půjčky mezi lidmi, kteří se navzájem znali. Tyto půjčky se odehrávaly bez prostředníka a takto trvají i dodnes. V 18. a 19. století patřilo P2P úvěrování mezi nejrozšířenější způsob půjčování peněz. Později byly tyto půjčky utlumeny bankami, které rozšiřovaly své působení. V roce 2008 nastal kolaps světového finančního systému, díky čemuž došlo ke ztrátě důvěry u finančních institucí. Mnohé ze světových bank se dostaly téměř na samotné dno bankrotu, a to zapříčinilo zpřísnění výběru potenciálních žadatelů o úvěr. Toto zpřísnění způsobilo přebytek žadatelů na trhu, mezi které patřili zejména malí a střední podnikatelé, kteří nesplňovali stanovená kritéria a nemohli tak získat bankovní úvěr. Již před bankovní krizí působilo na finančních trzích několik společností nabízejících P2P půjčky. Společnost Zopa byla první společností, která tyto půjčky

uvedla na trh, a to již v roce 2005 ve Velké Británii. Další P2P společnosti začaly vznikat v USA, a to v roce 2006, kdy na trh vstoupila společnost Prosper a poté společnost Lending Club. Právě organizace Lending Club se v současné době řadí mezi největší světovou online platformu poskytující P2P půjčky. Tyto výše uvedené společnosti daly možnost dlužníkům a věřitelům vynechat finanční instituce z celého procesu. Na základě tohoto rozmachu začaly vznikat další společnosti na obdobné bázi ve všech vyspělých zemích světa. (Mateescu, 2015)

Dle Chvátala (2015) patří Intereson.cz založený v roce 2008 k nejstarším projektům v České republice. Dále následovala platforma Banker, která byla spuštěna roku 2010. Tato internetová společnost zajišťující správu P2P půjček se nechala inspirovat zahraničními společnostmi. Zakladatel společnosti Banker poskytující úvěry zejména fyzických osobám, se po následujících 4 letech rozhodl založit server pujcmefirme.cz, který vedla společnost P2P finance CZ s.r.o. (dnes BONDSTER Marketplace s.r.o.). Tento server poskytoval úvěry firmám a podnikatelům, jedná se o tzv. P2B úvěrování. Následující velmi podstatnou P2B platformou je SymCredit, která působí na českém trhu již od roku 2014. Oproti této společnosti funguje na stejném principu také SymVest. Tyto dvě společnosti jsou navzájem propojeny a jejich společníkem je britská společnost Symfonie P2P Ltd. Stejně tak v roce 2014 vstoupila na trh i platforma Benefi, kterou v roce 2015 následovala dnes patrně největší a nejpopulárnější společnost Zonky. Ovšem zatímco Banker vystupovala spíše jako zprostředkovatel, Zonky a Benefi představují mezičlánek úvěrování a řadí se mezi věřitele poskytovaných úvěrů.

2.3 Typy P2P úvěrů

I přestože je P2P úvěrování na českém trhu nepříliš dlouhou dobu, rozrostlo se téměř do všech segmentů úvěrového trhu. V současné době je možné Peer to Peer půjčky rozdělit do následujících skupin.

Podnikatelské P2P úvěry

Podnikatelské úvěry (častěji označované jako „P2B“ úvěry – Peer to Business) jsou poskytovány především malým a středním podnikům, které jsou aktivní více jak 3 roky dle české P2B platformy SymCredit. U zmíněných podniků je požadována bezdlužnost a čistá peněžní historie. (SymCredit, 2021a)

Nejznámější světové platformy poskytující P2B úvěry jsou Funding Circle, Raiseworks či OnDeck. Mezi české zástupce patří zmiňovaná společnost SymCredit, Nafirmy.cz a Pujcemefirme.cz. V současné době čím dál častěji dochází k uzavírání partnerství mezi P2B platformami a bankami, které následně platformám doporučují potenciální žadatele o půjčku. Jedná se o ty žadatele, kteří např. nevyhovují kritériím banky. Na druhou stranu platformy nabízejí žadatelům využití produktů a služeb u banky. Jedná se např. o partnerství Funding Circle s bankou Santander UK fungující již od roku 2014. (Funding circle, 2021)

Důvodem, proč malé a střední podniky volí právě P2P podnikatelské úvěry, je velká obtížnost získat úvěr v bance, protože jim stačí jen nepatrné částky. Ze statistik Funding Circle se podnikatelské platformy využívají zejména na nákup aktiv, zajištění kapitálu na investice do podnikání či zajištění dostatečného provozního kapitálu. (Funding circle, 2021)

Spotřebitelské P2P úvěry

Spotřebitelské úvěry bývají poskytovány zejména fyzickým osobám, a to k financování nepodnikatelských zájmů a potřeb jako je nákup spotřebního zboží, refinancování, nákup dovolené, automobilů či opravy domu. V zahraničí je možné setkat se se spotřebitelským úvěrem na zdravotní výlohy. V České republice se pohybuje maximální částka tohoto typu půjček do 500.000 Kč. (Lending Club, 2021a)

Ze statistik Lending Clubu je zřejmé, že si lidé nejvíce půjčují peníze na splácení svých dluhů z kreditních karet či k refinancování již stávajících dluhů. (Lending Club, 2020)

Hypoteční P2P úvěry

Hypoteční úvěry jsou na rozdíl od ostatních P2P úvěrů zajištěny nemovitostí, což představuje výhodu pro věřitele v případě, že dlužník nesplatí svůj úvěr včas a v plné výši. Hypoteční P2P úvěry jsou ve světě zprostředkovány např. americkými platformami RealtyMogul, LendingHome, britskou společností LendInvest a v Lotyšsku se jedná o společnost Viventor. (Realty Mogul, 2013)

Studentské P2P úvěry

Studentské P2P půjčky jsou spíše brány jako alternativní možnost financování studia, protože student si nemůže půjčit obvyklou cestou v bance. V České republice je tento typ úvěru nabízen společností Zonky. Nevýhodou u tohoto úvěru je, že studenti nemají

většinou stálý příjem, a naopak mají vysoké výdaje týkající se školy, tudíž zapadají do velmi rizikové skupiny. (Berman, 2016)

Podle časopisu Forbes jsou v současné době na trhu dostupné 2 druhy studentských úvěrů. Jedna z variant je nabízena studentům, kteří úspěšně zakončili své studium, jedná se tedy o konsolidaci půjček poskytnutých během předchozího studia. Druhá varianta představuje tradiční studentský úvěr, který je poskytován převážně studentům vysokých škol a univerzit. (Farrington, 2014)

2.4 Výhody a nevýhody P2P půjček

V této podkapitole budou nejprve zhodnoceny výhody a nevýhody ze strany žadatele a následně ze strany investora. Z důvodu krátkého působení P2P půjček na českém trhu, budou zde popsány i výhody a nevýhody P2P úvěrování v zahraničí, u nichž se dá předpokládat, že se jimi budou v budoucnu zabývat i české platformy.

Renton (2015) uvádí následující výhody pro žadatele.

- 1) Oproti bankám umožňují platformy získat půjčku těm lidem, kteří mají problém s nepravidelným příjmem či si ji nemohou dovolit z hlediska krátké peněžní historie.
- 2) Díky internetu je celý proces vyřizování P2P půjčky mnohem flexibilnější a rychlejší. Služby platform nemají omezenou otevírací dobu jako je tomu u bankovních institucí.
- 3) Platformy na základě důkladné analýzy každé samostatné žádosti žadatele o půjčku snižují riziko a možnou nedůvěru, která může nastat mezi žadatelem a investorem.
- 4) Žadatel může díky platformě představit svůj osobní příběh investorovi a přesvědčit ho tak k půjčení finančního obnosu. Investor ovšem musí přihlížet k otázce relevantnosti a pravdivosti žadatelova příběhu.

Dle Rentona (2015) jsou nevýhody z pohledu žadatele tyto.

- 1) Proto, aby byla přijata žádost žadatele je třeba, aby žadatel přesvědčil svým příběhem více osob, než je tomu při žádosti o úvěr ve finanční instituci. V tomto případě dochází ke ztrátě anonymity, a ne každý žadatel má zájem a odvalu zveřejnit svůj osobní příběh na internetu.

- 2) Může nastat situace, že někteří žadatelé nedosáhnou svou žádostí na půjčku díky nastaveným úvěrovým pravidlům některých platforem. Na základě těchto pravidel jsou pak vyselektováni ti žadatelé, kteří dostatečně nesplňují dané podmínky.
- 3) I přestože dojde ke zveřejnění žádosti o půjčku na tržišti, nemá žadatel zaručeno, že mu bude půjčka profinancována.

Zone (2016) představil výhody P2P půjček pro investora následovně.

- 1) Investor díky P2P půjčkám získá většinou vyšší výnosy z investice, než je tomu u spořicího či běžného účtu.
- 2) Investor se sám rozhoduje, kterého žadatele zvolí a kolik mu půjčí peněz.
- 3) Potenciální investor si může vytvořit vlastní strategii investování, má možnost diverzifikovat své finanční prostředky do více půjček a zmírnit tak možná rizika.
- 4) Není problém pro začátek investovat nízkou počáteční investicí v řádu stovek korun.

Nevýhody P2P půjček pro investora jsou dle Zone (2016).

- 1) Podmínkou pro investora je placení daní z výnosů P2P portfolia.
- 2) P2P půjčky jsou většinou nekryté a nejsou ani zaručené státem.
- 3) Není zaručené, že investor získá zpět investovanou částku v plné výši, k čemuž může dojít vlivem úvěrových selhání.
- 4) Může dojít k úpravě legislativy P2P půjček z důvodu jejich krátké působnosti na českém trhu.

2.5 Rizika v P2P investování

Investice přes P2P platformu stejně jako každá jiná přináší různá rizika. Odvětví P2P půjček působí na trhu již několik let, ale dá se říci, že jsou ještě na začátku svého působení, protože zde existují rizika, která doposud nebyla dostatečně eliminována či regulována. Nelze jednoznačně říci, že budou všechna rizika v budoucnosti odstraněna, ale lze předpokládat, že jednotlivé platformy budou chtít velkou část rizik eliminovat, aby došlo ke zvýšení jejich důvěryhodnosti. V současné době se platformy vyhýbají řadě rizik. Jedná se např. o riziko kreditní, protože v tomto směru platforma žádosti jen páruje a riziko se tak přenáší na investora. Stejně je tomu tak i s rizikem změny úrokových sazeb. (Mateescu, 2015)

Možná rizika pro investora

Největší riziko investora spočívá v nesplácení půjčky dlužníkem včas a v plné výši. Možnost, jak eliminovat toto riziko, spočívá v důkladném prověření potencionálního dlužníka platformou. Jedná se zejména o ověření platební historie žadatele a současný stav v registru dlužníků nebo katastru nemovitostí. Dále je možné se přesvědčit o příjmech a výdajích prostřednictvím výpisu z účtu nebo potvrzením od zaměstnavatele. (Mateescu, 2015)

Další riziko může spočívat ve výběru vhodné platformy. Investor by měl důkladně zvážit důvěryhodnost daných serverů a oddělit své majetkové účty od účtů platformy, aby nedošlo ke zneužití finančních prostředků. (Mateescu, 2015)

Možným rizikem pro investora může být dřívější splacení půjčky dlužníkem. Tím dlužník uspoří peníze na platbě úroků, což představuje ztrátu pro investora. Z toho důvodu mají některé platformy riziko kryto vysokými poplatky pro dlužníka. (Wrobbel & Barghoorn, 2019)

Vyskytuje se také riziko poklesu hodnoty movitých či nemovitých věcí, které slouží jako zástavy půjček. Může se stát, že hodnota zastavených věcí vlivem změn na trhu poklesne a v případě nesplacení dluhu může dojít k tomu, že z prodeje zastavené věci nebude uhrazena celková dlužná částka. (Wrobbel & Barghoorn, 2019)

Dle Konečného (2021) by investoři měli minimalizovat rizika tím, že se budou vyhýbat žadatelům s nesplacenými závazky, diverzifikovat investice do několika různých úvěrů či zvážit investice do P2P certifikátů.

Možná rizika pro žadatele

Jelikož je online finanční prostředí zahlcené informacemi, uživatelé se v nich často neumí zorientovat. Z toho důvodu pak sledují kroky ostatních uživatelů a následují je. Toto chování je nazýváno informační asymetrií a je v prostředí internetu přehlceného informacemi logické a zároveň vede mnohé Peer to Peer společnosti k uspořádání nabídky jejich produktů tak, aby se v nich uživatelé orientovali snadněji. (Wrobbel & Barghoorn, 2019)

Dalším rizikem pro žadatele může být zneužití jeho osobních informací. Platformy kontrolují osobní údaje žadatelů, a proto je zde možnost výskytu kybernetického útoku

či počítačových virů. Na základě toho může dojít ke ztrátě důvěry ze strany žadatelů nebo investorů. (Lending Club Corporation, 2014)

Vyhodnocování rizik

Vyhodnocení rizik představuje závažný problém, se kterým se lze u Peer to peer půjček setkat. Primární zájem investora spočívá v tom, aby byl dlužník schopen splatit svůj závazek včas a v plné výši. Otázkou ovšem zůstává, která ze stran toto vyhodnocení uskuteční a jak moc je schopna odhadnout riziko splacení. Jestliže bude toto hodnocení vykonávat sám investor, který nemá dostatečné schopnosti ke správnému posouzení spolehlivosti dlužníka, používá se informační asymetrie, kdy je investor ovlivňován rozhodnutím ostatních investorů. Informační asymetrie je využívána z toho důvodu, že sami investoři často nedisponují potřebnými informacemi a schopnostmi ke správnému posouzení spolehlivosti dlužníka. Pokud je vyhodnocení rizik v rukách P2P platformy, nedá se očekávat, že hodnocení bude objektivní a to proto, že platformy usilují o uzavření smlouvy s žadatelem, a zároveň nenesou riziko v případě nesplacení úvěru. Z toho důvodu může obchodní zájem převládnout nad objektivním hodnocením rizik na úkor investora. Oproti tomu banky při vyhodnocování rizik vykonávají podrobnou analýzu žadatelů o úvěr, u podnikatelských úvěrů berou v úvahu postavení společnosti na trhu, umístění jejich poboček, případně analýzu konkurence či poměrových ukazatelů. (Konečný, 2021)

2.6 Právní úprava P2P půjček

Původní rozvoj P2P půjček je již ve většině států u konce, a tak přicházejí nutné zásahy států. Ovšem oproti bankovnímu trhu podléhá trh P2P půjček velmi malé regulaci z toho důvodu, že P2P platformy nepřijímají depozita, za která by byly odpovědné.

2.6.1 Právní úprava ve světě

P2P úvěrování je v USA výrazně regulováno. Každá platforma se musí zaregistrovat u SEC² a také jsou nuceny podávat čtvrtletní či roční reporty o svém hospodaření. Ty platformy, které se nezaregistrovaly u SEC, musely ukončit svou činnost. Dle komise pro cenné papíry a burzu spadají P2P platformy od roku 2008 do zákona o cenných papírech. (Slattery, 2013)

² U.S. Securities and Exchange Commission = Komise pro cenné papíry a burzu

Na evropské úrovni neexistuje žádná platná legislativa, která by se zaměřovala na P2P půjčky. Regulace se může v každém státě výrazně lišit, což může bránit vývoji P2P úvěrování v celé Evropě. Jako vhodné doporučení se jeví vytvořit jednotná pravidla ve všech členských státech Evropské unie. (Kleverlaan & Wenzlaff, 2021)

Kleverlaan a Wenzlaff (2021) uvádí přehled evropských států s ohledem na významnost jejich trhů.

- 1) Francie přijala speciální zákon týkající se P2P úvěrování, ke kterému se musí registrovat veškeré platformy poskytující P2P půjčky. Na základě tohoto zákona byly určeny limity, kolik může být maximálně poskytnuto prostředků pro jeden úvěr a stejně tak byla stanovena nejvyšší možná částka, kterou může žadatel o úvěr získat.
- 2) Pro existenci P2P platformy v Německu je nutná bankovní licence.
- 3) V Belgii je P2P úvěrování celkově zakázáno.
- 4) Velká Británie je považována za nejvýznamnější evropský trh s P2P úvěrováním. Právě ve Velké Británii byla roku 2011 založena první asociace P2P platform – P2PFA³, která měla na starost ochranu spotřebitele, zajišťovala standardy odvětví a prosazovala potenciální návrhy týkající se regulace odvětví. Od roku 2014 je celé P2P odvětví regulováno Úřadem pro finanční řízení – FCA⁴, který dohlíží na kapitálový trh. Platforma musí pro to, aby mohla působit ve Spojeném království, obdržet licenci od FCA a splňovat následující podmínky. Platforma musí disponovat dostatečným kapitálem ve výši 50 000 £, musí zajistit program v případě ukončení platformy a zveřejňovat pravidelné výroční zprávy o hospodaření.

2.6.2 Právní úprava v České republice

Legislativa určená pro P2P platformy není v ČR prozatím uzákoněna, ale i přesto se zde nachází několik závazných zákonů. P2P platformy se neřadí mezi subjekty navržené v zákoně č. 21/1992 Sb.⁵, o bankách, tudíž nemají povinnou účast na pojištění pohledávek z vkladů. V případě ukončení činnosti dané platformy tak nemají investoři žádný nárok na náhrady za své pohledávky. (ASPI – právní informační systém, 2021a)

³ Peer 2 Peer Financial Association

⁴ The Financial Conduct Authority – orgán, který provádí regulaci a dohled na kapitálovém trhu

⁵ Zákon č. 21/1992 Sb., O bankách, ve znění k 1.11.2021 (ASPI - právní informační systém, 2021a)

Pro to, aby bylo možné v České republice provozovat platformu, je nutné získat živnostenské oprávnění nazývajícím se: „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“ dle zákona č. 455/1991⁶ Sb. a jedná se o vázanou živnost. (Žurovec, 2016)

P2P platformy poskytující platební služby musí dodržovat „Zákon o platebním styku⁷“,“ protože zde existují platební transakce mezi platformou a investory. Platformy účtují platby dlužníků, které poté připisují na účty investorů. (ASPI - právní informační systém, 2021c)

Následně je potřebná registrace u ČNB. Součástí této registrace je vyplnění dotazníku, předložení obchodního plánu na následujících 12 měsíců, popis poskytovaných platebních služeb a uvedení způsobu ochrany peněžních prostředků. Jestliže se během registrace nevyskytnou žádné nedostatky, je tato registrace provedena do 30 dnů od podání žádosti. Podmínkou registrace u ČNB je, že žádající subjekt nesmí přesáhnout sumu provedených transakcí, která činí 3 miliony Euro za poslední rok. Proto jsou veškeré platformy působící na českém trhu jsou registrovány jako platební instituce malého rozsahu. (ASPI - právní informační systém, 2021c)

2.7 Peer to peer půjčky z pohledu platformy

Pro platformu je velmi problematické dosáhnout bodu zvratu, zejména na začátku rozvoje, kdy je zapotřebí velké množství kapitálu pro zajištění chodu platformy, než se stane soběstačnou a generující příjem vlastníkům. Banky i nebankovní společnosti bojují o klienta, chtějí mu nabídnout co nejvýhodnější úrok, předčasné splacení či nulové poplatky. To vše je provázeno masivními reklamními kampaněmi.

Náklady

Renton (2015) uvádí následující druhy nákladů.

- a) Rozvoj platformy a vývoj nabízených produktů – mezi fixní náklady, které zatěžují platformu po celou dobu jejího fungování patří vytvoření primárního i sekundárního trhu, vylepšení přístupnosti informací pro investory,

⁶ § 2 zákona č. 455/1991 Sb., O živnostenském podnikání, ve znění k 1.11.2021 (ASPI - právní informační systém, 2021b)

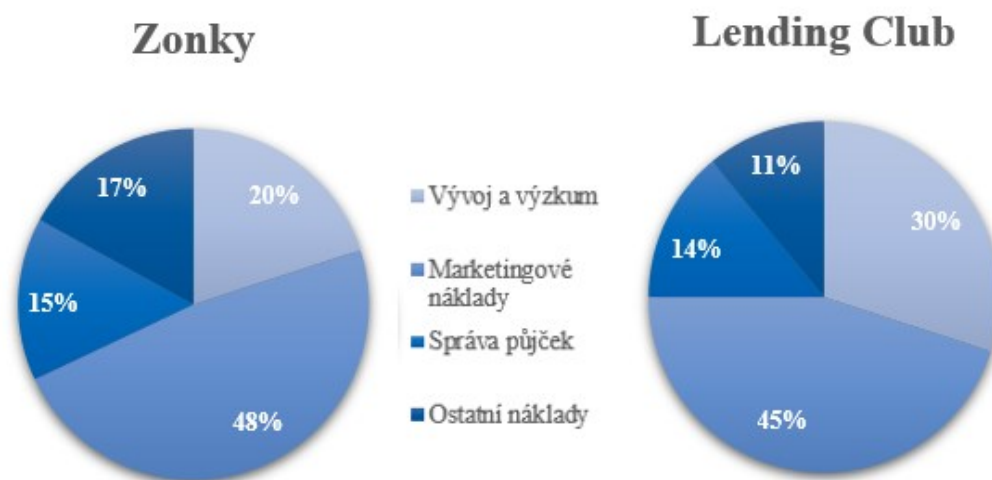
⁷ § 7 zákona č. 284/2009 Sb., O platebním styku, ve znění k 1.11.2021 (ASPI - právní informační systém, 2021c)

automatizace procesu apod. Nároky jsou kladeny také na výkonnost serverů a zabezpečení získaných dat.

- b) Marketingové náklady – jelikož jsou P2P půjčky na trhu stále pro většinu žadatelů a investorů novinkou, je potřeba vynaložit finanční prostředky na zviditelnění platformy.
- c) Správa půjček a jejich schvalování – zde jsou náklady tvořeny platy administrativních pracovníků, kteří odpovídají za správu půjček a komunikují s klienty.
- d) Ostatní provozní náklady – tento druh nákladů se pojí s financováním účetních, právníků a ostatních externích zaměstnanců.

Druhy nákladů jsou znázorněny na grafu níže, a to pro platformu Zonky a Lending Club. U obou sledovaných platformů tvoří největší položku náklady na marketing. Cílem této strategie je posílit značku a obsadit co největší podíl na trhu spotřebitelských úvěrů. Vynaložené náklady na vývoj by měly vést ke zlepšování platformy v očích zákazníka. Výdaje na správu půjček by měly růst pomaleji, což se děje u obou vybraných platformů. Je to z toho důvodu, že tvoří úspory z rozsahu.

Graf 1: Druhy nákladů platform za rok 2020

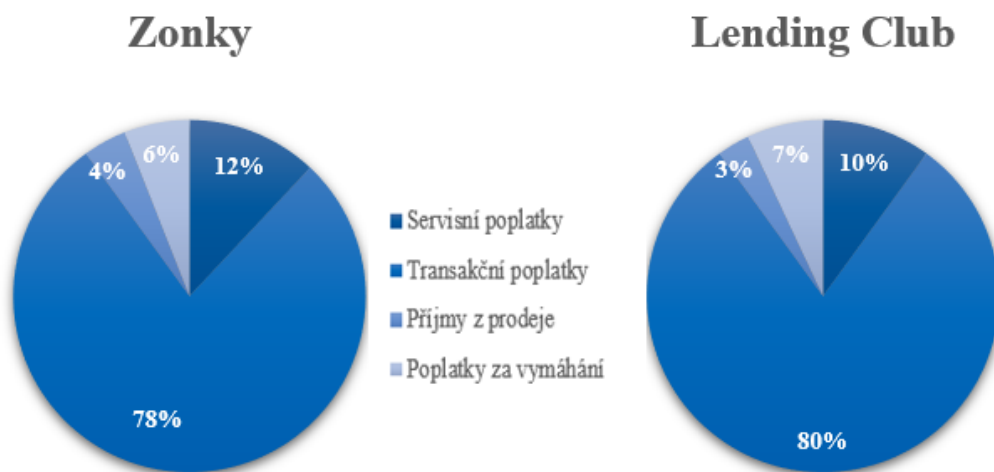
Zdroj: Zonky (2020) a Lending Club (2020), zpracováno autorkou

Výnosy

Zdrojem výnosů platformem jsou zejména poplatky. Renton (2015) uvádí následující.

- a) Servisní poplatky – jsou placeny investory, a to z každé splátky od klienta nebo ze správy investorského účtu. Tyto poplatky tak kompenzují náklady, které platforma vynakládá na správu úvěrů. U platformy Zonky činí tento poplatek 2 %, u Lending Clubu 1-1,3 %.
- b) Transakční poplatky – hradí žadatelé a jsou placeny za zprostředkování úvěru a jeho následné vystavení na tržiště. Platformy mohou mít tyto poplatky stanoveny fixně nebo variabilně, dle délky splatnosti a výše úrokové sazby. Poplatek se může vztahovat také za provedení transakce na sekundárním trhu. Platforma Zonky má tento poplatek opět ve výši 2 %, Lending Club 3-6 %.
- c) Příjmy z odprodeje kontaktů – v případě, že žadatel neprojde skóringovým modelem, nastává odprodej kontaktů dalším společnostem, které nemají tak přísná kritéria. Na P2P platformách probíhá tak, že jestliže klient nesplní veškeré požadované podmínky a úvěr nezíská, je mu nabídnuta alternativa v podobě jiné instituce.
- d) Poplatky za vymáhání – obdrží platforma od klienta za posílání upomínek. Platformy si mohou účtovat i provizi z vymáhané částky.

Graf 2: Druhy výnosů platformem za rok 2020

Zdroj: Zonky (2020) a Lending Club (2020), zpracováno autorkou

3 Peer to Peer půjčky v České republice a v zahraničí

Službě Peer to Peer se daří nejvíce ve Velké Británii a Spojených státech amerických, odkud pocházejí nejvýznamnější P2P platformy. Jedná se např. o americký Lending Club. Ovšem i v České republice existuje v dnešní době již několik výjimečných platform. Mezi nejznámější a nejstarší platformu se řadí Bankerat, Zonky či Benefi. (Černý, 2015)

3.1 Zonky

Platforma Zonky byla založena roku 2015 za pomoci Home Credit a Creative Dock. Jedná se o platformu, která poskytuje půjčky jednotlivým spotřebitelům a zaměřuje se především na osobní příběhy žadatelů a emoce. Provoz platformy Zonky je zajišťován společností Creative Dock a vývoj platformy má na starost Home Credit. Za proslavením platformy Zonky stojí masová mediální kampaň, na základě které došlo ke zvýšení povědomí o existenci služby Peer to Peer v České republice a skokovému nárůstu půjček. Cílovou skupinu platformy Zonky představují lidé ve věku 25-45 let. (Zonky, 2021a)

Tabulka 1: Základní údaje o platformě Zonky

Vznik P2P platformy Zonky	2015
Počet investorů	47 529
Rozmezí úvěru	20 000 – 500 000 Kč
Průměrná výše úvěru	145 000 Kč
Úroky z úvěru	2,99 % – 19,99 % p. a.

Zdroj: Zonky (2021a), zpracováno autorkou

Zonky je poměrně velkým konkurentem bank a ostatních finančních institucí, co se týče úrokových sazeb, jak znázorňuje tabulka výše. Jejím cílem je zaujmout žadatele o půjčku, kteří mají pro banku nevhodný finanční profil kvůli nestabilním příjmům. Mezi osoby, které mají problém obdržet od banky úvěr, patří i osoby samostatně výdělečně činné nebo osoby pracující v zahraničí. Zonky se od ostatních českých platform odlišuje tím, že půjčuje peníze s poměrně vysokým úrokem i těm lidem, kteří měli již v minulosti problém se splácením některých svých závazků. (Straková, 2016)

Nesmírnou výhodou platformy Zonky je možnost čerpání dat a zkušeností od své mateřské firmy, kterou je Home Credit. Tato společnost podniká na českém trhu již více než 20 let v oblasti spotřebitelských úvěrů. Díky tomu může Zonky využívat Nebankovní registr klientských informací. (Slížek, 2015)

Zonky nepředstavuje jen administrátora úvěrového vztahu mezi dlužníkem a investorem, ale je věřitelem všech nabízených úvěrů. Zonky získává kontrolu nad všemi dlužníky, kteří žádají o půjčku, díky uzavírání smluv o spotřebitelském úvěru. Neexistuje zde přímý vztah mezi investorem a dlužníkem, tudíž riziko dlužníka se zvětšuje o riziko defaultu P2P platformy. (Zonky, 2021a)

Obrázek 2: Logo společnosti Zonky

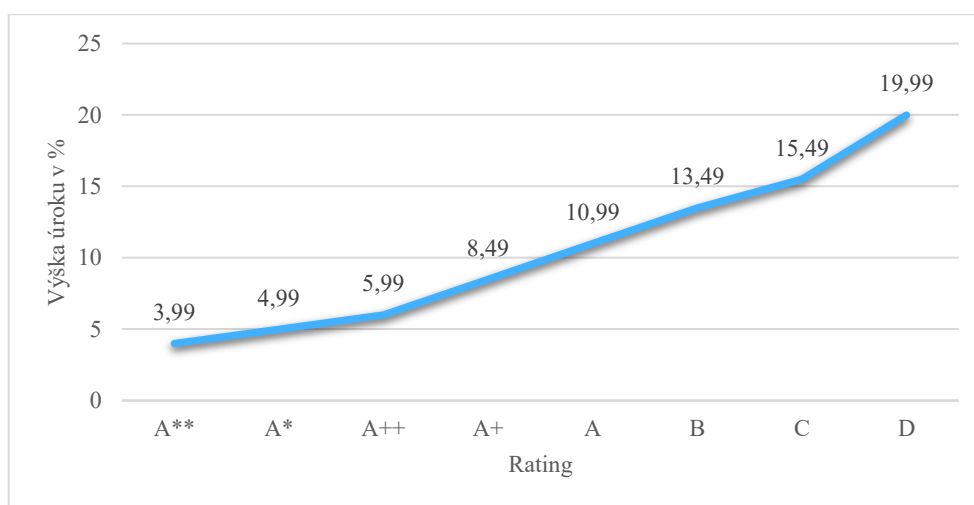
Zdroj: Zonky (2021a)

Investor platí poplatek ve výši 1 % p. a. z vložené částky, oproti tomu částka dlužníka je ponížena o 2 %, které získává platforma. Dále je povinností dlužníka platit poplatky, jestliže dojde ke zpoždění jeho plateb. V případě delšího neplacení se stává úvěr nesplacným a po dlužníkovi je vymáhána celková částka úvěru. V tomto případě si Zonky účtuje navíc ještě 30 % z vymáhané částky na úkor investorova příjmu. (Zonky, 2021b)

Zonky půjčuje peníze všem lidem z České republiky, kteří jsou starší 18 let. Výjimkou je problematická kategorie žadatelů, kteří jsou v insolvenční. Této skupině lidí platforma z logických důvodů nepůjčuje vůbec. Mezi další rizikovou skupinu patří dlužníci s probíhající exekucí či negativními zápisy v registru úvěrů. Stejně tak platforma nepůjčuje peníze cizincům, kteří nemají v České republice trvalý pobyt, ani obyvatelům mimo státy Evropské Unie a Ukrajiny. Cílem platformy je poskytnout finanční pomoc těm lidem, kteří dostávají v bankách z různých důvodů vyšší úrok. Zonky poskytuje bezúčelové hotovostní úvěry, tudíž žadatelé si mohou půjčit víceméně na cokoliv. V souvislosti s vyplňováním žádosti o půjčku se ovšem objeví typické podskupiny, jako

např. půjčka na auto, domácnost, cestování, zdraví, vlastní projekt atd. Minimální částka, kterou si mohou žadatelé půjčit, je 20 000 Kč. Naopak maximální částka je nastavena na 500 000 Kč. Do žádosti o půjčku je nutné uvést tolerovanou výši měsíční splátky, která se pohybuje v rozmezí 500 až více než 20 000 Kč/měsíc. Délka splácení úvěru se pohybuje ve stanoveném rozpětí 6 měsíců až 7 let, závisí na volbě žadatele. Na základě vyplněných potřebných údajů platforma provede výpočet a přidělí žádosti písmeno od A po D, které představuje míru rizika u investice dané žádosti. Toto rozdělení lze vidět na následujícím grafu. (Zonky, 2021c)

Graf 3: Vývoj ratingu na výši úroku – Zonky

Zdroj: Zonky (2021d), zpracováno autorkou

V případě, že žadatel souhlasí s dohodnutými parametry úvěru, podepisuje smlouvu jednoduše přes SMS kód. Následně musí žadatel sepsat stručný příběh, který je vystaven na tržišti po dobu 7 dnů. Investoři se na základě publikovaného příběhu skládají na půjčku a v případě, že nedojde k pokrytí půjčky ze 100 %, Zonky půjčku neposkytne či dofinancuje ze svého účtu. Jestliže dojde k situaci, že má dlužník dostatečné finanční prostředky na to, aby splatil úvěr předčasně, je mu tato služba poskytnuta bezplatně. V opačném případě, pokud dojde ke zpoždění s placením půjčky, je žadatel upozorněn SMS zprávou a e-mailem. Jestliže ani poté dlužník nezplatí, je po 4 opožděných splátkách půjčka zesplatněna a Zonky žádá jednorázové vrácení celé dosud nesplacené částky, jak již bylo zmíněno výše. (Zonky, 2021d)

Zonky Rentiér

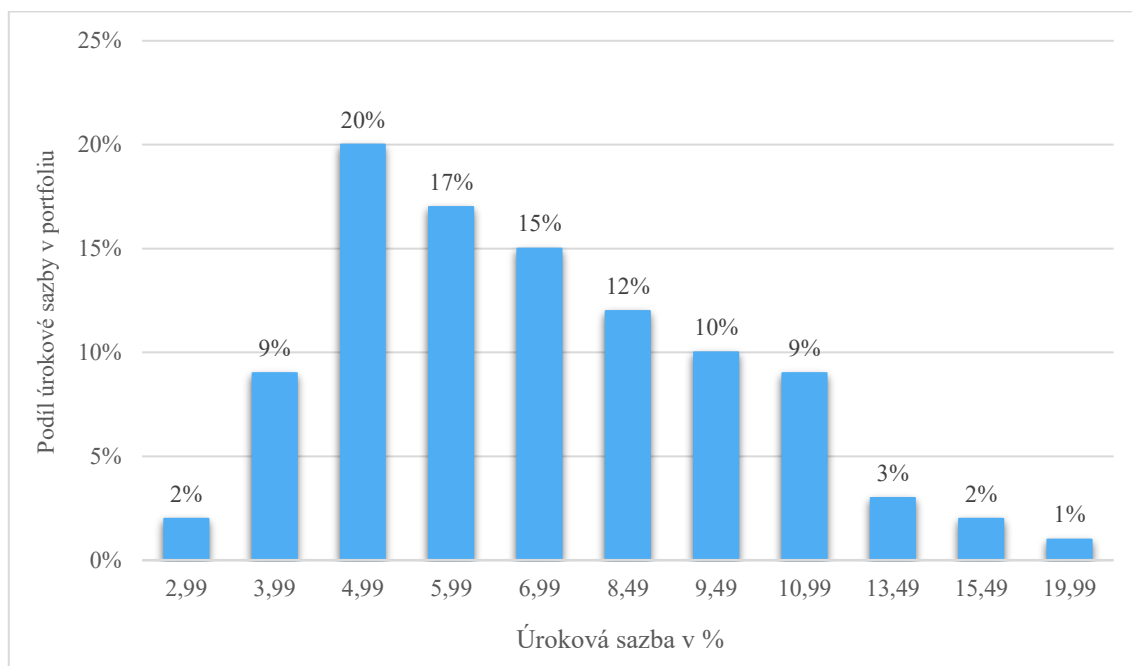
Dle Zonky (2022) působí služba Zonky Rentiér na trhu od roku 2019 a funguje na základě P2P půjček. Cílem investorů je investovat do půjček, které jsou společnostmi Zonky poskytovány jiným lidem. Investor si tak vybuduje jedinečné investiční portfolio, které se skládá z pohledávek za klienty, kteří získali úvěr od Zonky.

Princip Zonky Rentiéra spočívá v tom, že investor vkládá vybranou částku a platforma Zonky ji poté roznvestuje tak, aby dokázala klientovi zajistit pravidelnou rentu či reinvestovat výnosy. Peníze jsou investovány do nízkorizikových úvěrů, které musí nejprve projít přísnými schvalovacími procesy. Díky tomuto rozložení investované částky získává investor unikátní portfolio zaručující nízké riziko. Na základě rozložení investice na menší částky dochází k minimalizaci rizika nesplácení. Minimální možný vklad je 10 000 Kč a investor zaplatí poplatek 2,9 % ročně za správu portfolio. Službu Zonky Rentiér si může založit každý online na webu společnosti Zonky. Veškerou starost o investiční portfolio přebírá platforma Zonky, tudíž investované peníze jsou pod neustálou kontrolou. (Zonky, 2022)

Zájem o Zonky Rentiéra neustále roste a z toho důvodu bylo na této platformě ukončeno manuální investování. Znamená to, že pokud bude chtít investor investovat peníze, bude muset použít pouze službu Zonky Rentiéra, která je sice automatická, ale musí se za ni zaplatit větší poplatek. I přestože není možné manuálně investovat, zájem o Rentiéra neustále roste a objem nových vkladů je až 3x větší v porovnání s manuálním investováním. Zonky Rentiér uspoří čas, protože automaticky roznvestuje veškeré vložené peníze, a to i pokud se jedná o vyšší vklady. Stejně tak pravidelně přináší rentu a roznvestuje výnosy. Investor získává přehled o svých financích 24 hodin 7 dní v týdnu a po 6 měsících od vkladu může veškeré investované peníze, navýšené o výnos, vybrat. Zonky předpokládá, že tato nová služba umožní vstup také Španělsku. (Zonky, 2021e)

Jakmile Zonky Rentiér obdrží investované peníze, dochází k vybudování investorova portfolio. Na základě profilu klienta, který žádá platformu o půjčku, je určena úroková sazba. Klient využívající službu Zonky Rentiér tak získá přehled půjček od nejméně po nejvíce rizikové investice a získá informace o výši výnosu. Na následujícím grafu lze vidět podíl úrokové sazby v portfolio. (Zonky, 2022)

Graf 4: Podíl úrokové sazby v portfoliu Zonky Rentiéra

Zdroj: Zonky (2022), zpracováno autorkou

Klient získává rovněž přehled o rozložení svých investic do jednotlivých půjček. V detailní přehledu má možnost zjistit konkrétní informace o půjčkách a jejich účelu. Kromě aktuálního přehledu si může klient zobrazit výši svých vkladů a výběrů. Klient si může sám zvolit, jakým způsobem bude vybírat své peníze. Může vybírat mezi rentou nebo odprodejem portfolia. Pokud vybere rentu, může si nastavit libovolnou výši investice, kterou chce držet a z této částky bude Zonky klientovi jednou za měsíc posílat na bankovní účet rentu. V případě, že zvolí odprodej portfolia ostatními investory, může tak učinit po šesti měsících od prvního vkladu. Existuje také možnost odprodat pouze část svého portfolia, ale podmínkou je, aby na účtu Zonky Rentiéra zůstala minimální výše vkladu, tedy 50 000 Kč z důvodu zajištění bezpečnosti portfolia. (Bachura, 2019)

Stejně jako ostatní platformy i Zonky Rentier půjčuje peníze lidem s nižšími příjmy a bez exekucí. I nadále bude za investora Zonky řešit opožděné platby s klienty, bude upozorňovat na prodlení se splátkami a v nejhorsím případě neuhrazené pohledávky od klientů vymáhat. (Bachura, 2019)

3.2 Bankerat

Nebankovní P2P portál Bankerat je nejstarší platforma působící na trhu v České republice, a to již od roku 2010. Úkolem platformy je zprostředkovat kontakt mezi investorem a žadatelem. Na platformě jsou vystavovány poptávky žadatelů, na základě kterých investoři zasílají své nabídky investic. Znamená to tedy, že o volbě investora rozhoduje sám žadatel, a stejně tak si žadatel určuje maximální úrokovou sazbu, výši půjčky a dobu splácení. Ovšem, čím vyšší úrokovou sazbu žadatel určí, tím vyšší má šance, že mu investor nabídne své volné finanční prostředky. Důvod, proč Bankerat nevede žádné statistiky týkající se nesplacení úvěru na svých internetových stránkách je ten, že riziko nesplacení přechází v tomto okamžiku na investora. Z tohoto důvodu účast investorů na této platformě nebývá velká, protože investoři nemají jistotu, jak poctivě bude dlužník vypůjčenou částku splácet. Dalším důvodem malé účasti investorů může být to, že sám dlužník si klade podmínky Bankerat vystupuje v roli aukční platformy, jejímž úkolem je poskytovat a spravovat půjčky v ČR. Bankreat na aukčním portálu zobrazuje veškeré investiční nabídky s nejvyšší možnou úrokovou sazbou a investoři se snaží nabídnout finanční prostředky s nižší úrokovou sazbou. Na platformě je investorům přístupné tzv. tržiště, na kterém jsou vystaveny veškeré žádosti o půjčky. V detailním zobrazení jednotlivých aukcí je možné získat informace o dlužníkovi. Investoři nabízejí žadatelům nabídky s nižšími úrokovými sazbami a soupeří o to, který z nich žadateli peníze půjčí. V návaznosti na to investor vybírá žádost, která vyhovuje jeho požadavkům. Platforma Bankreat umožňuje investovat pouze v českých korunách, tudíž nehrozí poplatky za převod měn či měnové riziko. (Finex, 2021a)

V následující tabulce jsou zobrazeny základní údaje týkající se platformy Bankerat.

Tabulka 2: Základní údaje o platformě Bankerat

Vznik P2P platformy Bankerat	2010
Počet investorů	26 582
Rozmezí úvěru	10 000 – 600 000 Kč
Průměrná výše úvěru	50 000 Kč
Průměrný úrok z úvěru	39 % p. a.

Zdroj: Bankerat (2021a), zpracováno autorkou

Splňujícími podmínkami pro získání půjčky snadno z domova jsou plnoletost, trvalé bydliště na území České republiky a nepředluženost. I v případě, že mají lidé negativní záznamy v registru dlužníků nebo jsou v exekuci, mohou žádat u společnosti Bankerat o půjčku. V tomto okamžiku je nutné doložit potvrzení o výši příjmů, informace o případných dalších půjčkách či hypotékách. I přestože je možné podat žádost v případě, že má žadatel již exekuci, záleží jen na investorovi, zda právě této osobě peníze půjčí. Výhodou půjčky od Bankreatu je neexistence skrytých poplatků a není potřeba udávat účel půjčky, ty jsou bezúčelové. (Bankerat, 2021b)

Obrázek 3: Logo společnosti Bankerat

Zdroj: Bankerat (2021b)

S vyšší dobou splatnosti či vyšší půjčkou se zvyšuje povinnost žadatele doložit příjmy nebo výpis z výše uvedených registrů. Při výběru půjčky do 10 000 Kč představuje doba splatnosti max. 1 rok a zde nemá žadatel povinnost předkládat jakékoli výpisy o výši jeho příjmů. Oproti tomu u půjček do 600 000 Kč je povinnost předložit platné výpisy z registrů a úroková míra začíná na hodnotě 9 % p. a. (Bankerat, 2021b)

Společnost Bankerat je registrována u České národní banky a využívá nástroj nazývaný „Rozhodčí doložka.“ Doložka umožňuje spravedlivé a rychlé řešení sporů mezi věřitelem a dlužníkem. V případě, že dlužník nesplácí svou půjčku a jeho splátka je v prodlení více než 30 dní, nastává automatické zesplatnění půjčky. Následně je zahájeno soudní vymáhání a v nejzazším případě dochází k exekuci majetku dlužníka. V případě, že je za půjčku ručeno nemovitostí, dochází k její zástavě či odprodeji. (Finex, 2021b)

Procento nesplacených půjček na platformě Bankerat je opravdu vysoké. Největší podíl mají půjčky, u nichž se nevyžaduje doložení příjmu či výpisu z registru, oproti tomu nejmenší podíl defaultů lze předpokládat u úvěrů zajištěných nemovitostí, jak vyplývá z průzkumu nabízených půjček na tržišti platformy. (Bankerat, 2021b)

3.3 Benefi

P2P platforma Benefi působí na českém trhu již od roku 2014 a byla založena Pavlem Matouškem, provozovatelem úspěšných internetových projektů Hyperslevy.cz a AAAPoptavka.cz. Od roku 2015 společnost Benefi již nepřijímá další investice. (Ptáček, 2015)

Benefi stejně jako platforma Bankerat působí jako administrátor P2P půjček. Znamená to, že zde neexistuje přímý vztah mezi investorem a dlužníkem. Úkolem platformy Benefi je dohlížet na správné a včasné splácení půjček a dbát o smluvní dokumentaci. V případě, že se investor rozhodne investovat finanční prostředky do konkrétní půjčky, uzavírá Benefi rámcovou smlouvu o podílu na jejích ztrátách a výnosech. (Benefi, 2021a)

Každý ze zájemců o půjčku musí doložit požadované dokumenty, mezi které patří např. výše příjmů, potvrzení o neexistenci exekuce a insolvenčního řízení, doklad totožnosti či výpis z bankovního a nebankovního registru při žádosti o úvěr ve výši 100 000 Kč. Benefi chrání samotné dlužníky před zadlužením, stejně tak i investory, kteří by byli vystaveni potenciálnímu nesplacení své pohledávky. Platforma také zohledňuje disponibilní příjem dlužníka. V případě, že dlužníkovi zůstane velmi nízký disponibilní příjem, Benefi nevystaví dlužníkovu půjčku na tržišti. (Benefi, 2021b)

Tabulka 3: Základní údaje o společnosti Benefi

Vznik P2P platformy Benefi	2014
Počet investorů	1 500
Rozmezí úvěru	10 000 – 250 000 Kč
Průměrná výše úvěru	30 000 Kč
Průměrný úrok z úvěru	20 % p. a.

Zdroj: Benefi (2021c), zpracováno autorkou

Po kontrole všech předložených dokumentů určí platforma Benefi úrokovou sazbu dle ratingu žadatele. Výši úrokové sazby ovlivňuje také výše úvěru, doba splatnosti a informace vyplývající z dokumentů. Průměrná sazba platformy je 20 %, jak ukazuje tabulka č. 3. Z počátku fungování platformy byla určována výše úroku samotnými investory. Ovšem při rostoucím zájmu o půjčku investoři nedokázali správně odhadnout výši rizika. Navíc investoři využili celou možnou dobu trvání akce, tedy 10-30 dní, což

vedlo k odrazování žadatelů, kteří potřebovali peníze mnohem dříve. Z pohledu investora to vedlo k delší době fixování financí bez zhodnocení. (Benefi, 2021c)

I přestože má Benefi velmi propracovaný systém ověřování bonity žadatele, může se stát, že dlužník nebude půjčku splácet. V tomto případě začne platforma upozorňovat dlužníka zpočátku telefonicky a prostřednictvím e-mailu a poté jsou dlužníkovi zaslány písemné výzvy. Jestliže ani po zmíněných výzvách nedojde k uhrazení závazku ze strany dlužníka, po 61 dnech Benefi přechází na zesplatnění půjčky. Pokud ani v tomto okamžiku dlužník neprojeví iniciativu splácet, platforma přistoupí k vymáhání půjčky právní cestou, kdy je případ předán do rukou exekutora. V opačném případě může dlužník splatit svůj závazek před uplynutím doby splatnosti, a to bez navýšení úroků. V důsledku dlužníkova rozhodnutí přichází investor o úrokový výnos dohodnutý v době uzavření smlouvy. (Benefi, 2021d)

Obrázek 4: Logo společnosti Benefi

Zdroj: Benefi (2021a)

Společnost Benefi na svých webových stránkách poskytuje množství informací o dlužnících, což je její velkou nevýhodou. K investorům se tak dostanou velmi citlivé údaje jako je druh bydliště žadatele, počet dospělých lidí v domácnosti, jakou výši měsíčně splácí na jiných půjčkách, jaká je jeho pracovní pozice apod. (Benefi, 2021d)

Jak již bylo zmíněno výše, od roku 2015 společnost Benefi nenabízí nové úvěry. Způsobily to především nadměrné kapitálové požadavky, které se váží k povinné licenci týkající se nebankovních institucí. Na platformě Benefi tak převažuje více investorů než investičních příležitostí. (Bukovský, 2017)

3.4 Žlutý meloun

Platforma Žlutý meloun přináší zájemcům propojení mezi českým a slovenským trhem. Díky tomu si investor může zvolit, zda investuje do českých nebo slovenských půjček, což velmi zvyšuje šanci pokrytí požadované částky žadatele. Společnost byla založena v roce 2012 na Slovensku a v České republice až o pár let později, tedy roku 2016. Portál je zaměřený mimo jiné i na úvěry na bydlení a od roku 2015 je podporován Evropským investičním fondem. (Žlutý meloun, 2021a)

Obrázek 5: Logo společnosti Žlutý meloun

Zdroj: Žlutý meloun (2021a)

Jak je vidět v tabulce níže, půjčky se pohybují v rozmezí 10 000 – 250 000 Kč se splatností od 3 měsíců do 5 let. Je zde také možnost předčasného splacení půjčky, ovšem za poplatek 0,5 % z předčasně splacené jistiny v případě, že je doba kratší než 12 měsíců. Jestliže je doba delší než 1 rok, musí dlužník v případě předčasného splacení půjčky uhradit poplatek ve výši 1 % z jistiny. (Žlutý meloun, 2021b)

Tabulka 4: Základní údaje o společnosti Žlutý meloun

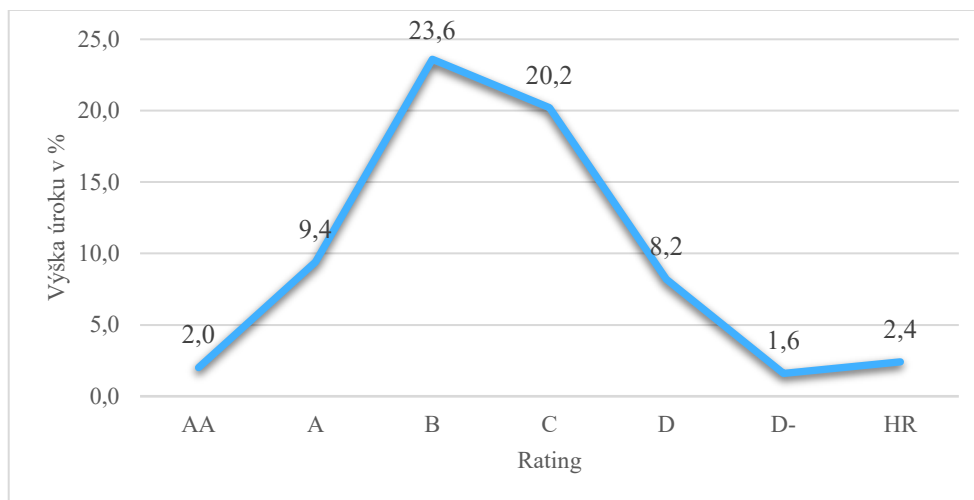
Vznik P2P platformy Žlutý meloun	2016
Počet investorů	12 598
Rozmezí úvěru	10 000 – 250 000 Kč
Průměrná výše úvěru	140 000 Kč
Průměrný úrok z úvěru	7,9 % p. a.

Zdroj: Žlutý meloun (2021c), zpracováno autorkou

Proto, aby žadatel získal půjčku, musí nejprve projít komplexním hodnocením, na základě kterého bude ověřena jeho schopnost splácet své závazky. V případě, že žadatel uspěje a projde tímto hodnocením, bude mu přidělena jedna z ratingových tříd, jak zobrazuje následující graf. Třída AA představuje nejméně rizikovou skupinu

dlužníků, a naopak třída HR symbolizuje nejvíce rizikové žadatele. (Žlutý meloun, 2021c)

Graf 5: Vývoj ratingu na výši úroku – Žlutý meloun

Zdroj: Žlutý meloun (2021c), zpracováno autorkou

Půjčky od Žlutého melounu jsou rozděleny do tří skupin. První skupina poskytuje kromě klasických bezúčelových půjček také partnerské půjčky. Tento typ půjček slibuje vhodnější podmínky požadované půjčky. Do druhé skupiny se řadí účelové půjčky, konkrétně na rekonstrukci a zařízení domácnosti. Poslední skupina je nazývána „nejvýhodnější splátkou“ a je určena na splacení již existujících úvěrů s garancí úrokové sazby nižší až o 2 %. (Žlutý meloun, 2021d)

Na této P2P platformě existují 2 typy aukcí, a to standardní a „jistá investice.“ Standardní aukce se používá v okamžiku, jestliže je cílem dlužníka vybrat půjčku s nejnižší úrokovou sazbou, kterou volí platforma. Úrokovou sazbu může také zvolit investor, ale vždy je preferována nabídka s nižší úrokovou sazbou, přičemž tato sazba nesmí přesáhnout 1,5násobek úrokové míry stanovené platformou. Samotná aukce může trvat maximálně 14 dní a po jejím skončení může žadatel celkovou půjčku buďto akceptovat nebo ji odmítnout. Oproti tomu „jistá investice“ představuje typ aukce, při které je využíváno financování účelových půjček s pevně stanovenou úrokovou sazbou. Jedná se např. o produkty interního a externího refinancování či CashFree produkty. V tomto případě není možné, aby investor změnil úrokovou sazbu, jako tomu bylo u předchozího typu aukce. Celková délka aukce trvá 14 dní a během jejího fungování není možné měnit úrokové sazby. Zmíněné CashFree produkty od Žlutého melounu

představují např. výhodné půjčky na pokrytí první splátky z ceny bytu či půjčky na dofinancování hypotéky při koupi bytu. (Žlutý meloun, 2021d)

V okamžiku, kdy se dlužník opozdí se splácením půjčky, je mu platformou účtován poplatek ve výši 300 Kč za každý započatý měsíc. Stejně tak si platforma účtuje další poplatky jako např. 85 Kč za SMS či e-mailovou upomínku nebo 700 Kč při písemné upomínce zasílané prostřednictvím pošty. Platforma se podílí na aktivním vymáhání zesplatněných pohledávek. (Žlutý meloun, 2021d)

3.5 Lending Club

Jako zahraniční P2P společnost byla vybrána platforma Lending Club, která je považována za druhou nejstarší P2P platformu ve Spojených státech amerických, a zároveň je největší P2P platformou na světě. Na trhu působí od roku 2007. Lending Club představuje jedinou společnost v této oblasti, která je veřejně obchodovatelná. Platforma umožňuje provést investici i ratingovým společností, mezi které patří např. banky či investiční společnosti. V současné době je společnost považována za největší online platformu sloužící k poskytování P2P půjček na světě. V roce 2014 jako první vstoupila na newyorskou burzu. (Lustman, 2018)

Na platformě působí okolo 150 000 investorů, jak znázorňuje následující tabulka. Platforma poskytuje půjčky prostřednictvím tržiště a jejich splatnost je pouze dvojího typu, a to 36 nebo 60 měsíců. Úrokové sazby se pohybují v rozmezí od 5,32 % do 30,99 %. Minimální možná investice je 25 \$ a vkládat finanční prostředky mohou pouze rezidenti Spojených států. (Millerbernd & Chanell, 2021)

Tabulka 5: Základní údaje o společnosti Lending Club

Vznik P2P platformy Lending Club	2007
Počet investorů	150 000
Počet poskytnutých úvěrů	1 000 000
Celkový objem poskytnutých úvěrů	15 355 \$
Úrok z úvěru	5,32 – 30,99 % p. a.

Zdroj: Millerbernd & Chanell (2021), zpracováno autorkou

Společnost Lending Club je ve Spojených státech největším poskytovatelem na trhu nezajištěných osobních půjček. Tyto nezajištěné půjčky patří mezi nejrychleji rostoucí segment spotřebitelských úvěrů. Spotřebitelé se snaží o refinancování nadměrné úrovně dluhů z kreditních karet a vysokých úrokových sazeb. Úkolem platformy je najít dlužníkům levnější a snazší cestu ke splacení dluhu nahrazením plateb kreditní kartou s vysokou úrokovou sazbou půjčkami s pevnou, ale nižší úrokovou sazbou a dostupnějšími platbami. (Lending Club, 2021a)

Lending Club nabízí kromě výběru investic také možnost využít tzv. investičního robota. Tento robot, na základě předem stanovených požadavků od investorů, rozděluje jejich volné finanční prostředky do zvolených půjček. Investoři mohou vybírat ze 3 typů investičních robotů, závisí na bezpečnosti a rizikovitosti půjčky. Investoři díky tomuto pomocníkovi získají vysoké výnosy při nízkém riziku, ušetří svůj čas a dojde k urychlení mechanismu vyplácení peněz. (Lending Robot, 2021)

Obrázek 6: Logo společnosti Lending Club

Zdroj: Lending Club (2021a)

V okamžiku, kdy nastane problém se splácením půjček nebo jejich zesplatněním, přichází na řadu inkasní agentura, jejímž úkolem je vymáhat finanční prostředky od dlužníků. V opačném případě, když dlužník splatí svoji půjčku dříve, platforma neúčtuje žádný poplatek. (Lending Club, 2021a)

Společnost Lending Club provádí u žadatelů o půjčku detailní analýzu, na základě které jsou vybíráni pouze ti žadatelé, u kterých neeviduje problém se splácením svých závazků v minulosti. Další podmínkou je, že uživatel musí disponovat FICO scoringem vyšším než je hodnota 600, která zobrazuje bezproblémovou a dlouhodobou kreditní historii. Hodnota FICO scoringu je výsledkem srovnání historie splácení, míry kreditního rizika a druhů jednotlivých úvěrů žadatele. (Hayes, 2021)

Jako u ostatních platform musí i zde žadatelé doložit výši svých příjmů. Lending Club automaticky zamítá půjčky žadatelům, kteří se v minulosti potýkali s problémem placení daní či nespláceli své úvěry. Úkolem Lending Clubu je efektivně pečovat o široké spektrum zákazníků, kteří jsou schopni splácet své úvěry včas a v plné výši. (Lending Club, 2021a)

Platforma disponuje širokým množstvím půjček, které jsou hodnoceny ratingy A-G, jak ukazuje obrázek níže. Výše úrokové sazby se odvíjí od celkového rizika. Platí, že minimální úrokovou sazbu získávají půjčky s nejnižším rizikem a stejně tak nejrizikovější půjčky mají nejvyšší úrokovou sazbu. (Lustman, 2018)

Obrázek 7: Přehled úrokových sazeb Lending Clubu

Loan Grade	Interest Rate	Origination Fee	36-Month APR	60-Month APR
A	5.32% - 7.99%	1% - 5%*	5.99% - 11.51%	7.46% - 10.19%
B	8.24% - 11.49%	5%	11.77% - 15.08%	10.44% - 13.76%
C	12.74% - 15.99%	6%	17.12% - 20.46%	15.52% - 18.86%
D	16.99% - 21.49%	6%	21.48% - 26.11%	19.89% - 24.53%
E	19.99% - 26.24%	6%	24.57% - 31.00%	22.98% - 29.43%
F	24.24% - 30.74%	6%	28.94% - 35.63%	27.36% - 34.08%
G	28.55% - 30.99%	6%	33.37% - 35.89%	31.82% - 34.34%

Zdroj: Lustman (2018)

4 Porovnání Peer to Peer půjček s bankovními úvěry

P2P půjčky vznikaly jako alternativní možnost k tradičním bankovním produktům. Půjčky poskytované P2P platformami bývají mnohdy označovány jako výhodnější na rozdíl od bankovních úvěrů. Ovšem v jedné věci jsou si úvěry podobné – P2P platformy mohou stejně jako banky poskytovat úvěry do maximální výše, kterou stanovuje Česká národní banka. (Dvořák, 2005)

4.1 Druhy P2P půjček a bankovních úvěrů

S neustálým rozvojem P2P půjček se některé P2P platformy rozhodly specializovat pouze na určité typy úvěrů, zatímco bankovní instituce na finančním trhu nabízejí svým klientům velké množství bankovních produktů. V následující podkapitole budou rozebrány typy úvěrů, které jsou poskytovány jak bankami, tak i P2P platformami.

Typy P2P úvěrů

Některé P2P platformy mají obdobně jako banky rozdělené půjčky do různých kategorií. Společností Zonky jsou půjčky tříděny dle způsobu využití např. na auto, zdraví, refinancování, vzdělání či cestování. Dle účelu dělí půjčky i společnost Benefi. Zde může být účel využití úvěru na bydlení, podnikání, rekonstrukci, zdraví, auto apod. Oproti tomu platforma Bankerat člení poskytované úvěry na základě všech dokumentů, které je žadatel o půjčku schopen doložit. Bankerat nabízí úvěry bez doložení příjmů, bez registrování či se zastavením nemovitých věcí. Typy půjček, které nabízí platforma Žlutý meloun, se dělí na partnerské, bezúčelové, zařízení domácností či rekonstrukci. (Žlutý meloun, 2021d)

V případě zprostředkování úvěru firmám je členění obdobné. Co se týče platformy SymCredit, poskytuje tři typy úvěrů – kapitálový, podnikatelský a developerský. (SymCredit, 2021b)

Konkrétní typy P2P půjček jsou zaznamenány v podkapitole „2.3 Typy P2P úvěrů.“

Typy bankovních úvěrů

Obchodními bankami je nabízeno nespočet úvěrových produktů, které Dvořák (2005) člení na peněžní úvěry, závazkové úvěry a záruky, ostatní speciální úvěrové produkty. Podstata peněžních úvěrů spočívá v poskytování finančních prostředků klientům, oproti tomu závazkové úvěry a záruky slouží k vystavování bankovních záruk za závazky klientů. Mezi nejpoužívanější bankovní úvěry se řadí spotřebitelské, hypoteční, kontokorentní úvěry, eskontní úvěry či lombardní úvěry. Následující část bude více zaměřena na spotřebitelské úvěry, hypoteční úvěry a podnikatelské úvěry, a to z toho důvodu, že jsou poskytované i P2P platformami.

Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry bank jsou stejně jako u spotřebitelských úvěrů P2P platform poskytovány jen fyzickým osobám. Slouží k nákupu produktů s dlouhodobou spotřebou nebo k nákupu služeb jako je vzdělání nebo dovolená. Spotřebitelských půjček je na trhu nabízeno nespočetné množství. Z toho důvodu banky zavedly standardizované podmínky týkající se poskytování úvěrů a došlo tak ke zjednodušení celkového průběhu půjček. Součástí těchto podmínek jsou např. způsob ručení, podmínky žádosti o úvěr či délka splatnosti jednotlivých úvěrů. Spotřebitelské úvěry jsou spláceny dlužníky zejména v pravidelných měsíčních splátkách. Jestliže se jedná o jednorázové splácení, uhradí klient nejdříve úroky a v poslední splátce následně i jistinu. (Rejnuš, 2014)

Podnikatelské úvěry

Hlavní rozdíl mezi podnikatelským a spotřebitelským úvěrem spočívá ve zdrojích, kterými je úvěr splácen. Dlužník splácí spotřebitelský úvěr ze svých příjmů, oproti tomu podnikatelské úvěry jsou spláceny pomocí cash flow. Využití podnikatelských úvěrů spočívá zejména ve financování podnikatelských činností a aktivit. (Dvořák, 2005)

Hypoteční úvěry

Dle Rejnuše (2014) se hypoteční úvěry řadí mezi dlouhodobé oproti spotřebitelským úvěrům, které jsou považovány za krátkodobé či střednědobé. Hypoteční úvěr je vždy zastaven nemovitostí. V současné době existují i spotřebitelské úvěry, které mohou být poskytovány klientům za účelem financování bydlení.

4.2 Bonita dlužníka

Společná podmínka bank i P2P platforem spočívá v určení bonity žadatele o půjčku. Účelem P2P platforem je zjistit co nejvíce informací o každém žadateli o půjčku, ale i přesto mohou být některé potřebné informace žadatelem zatajeny. Podstatnou utajovanou informací je zejména ochota a schopnost dlužníka splácet své závazky. Stejně jako u bankovních úvěrů najdeme i u P2P půjček informační asymetrii. Jedná se o situaci, kdy má jedna strana více informací než strana druhá. Vzniká zejména v případech, kdy není možné pozorovat chování lidí. (Dvořák, 2005)

Veškeré instituce poskytující spotřebitelský úvěr se řídí podle § 86 zákona č. 257/2016 Sb.,⁸ o spotřebitelském úvěru. V průběhu určování bonity dlužníka může být zohledněna hodnota majetku žadatele pouze v případě, že bude spotřebitelský úvěr hrazen prostřednictvím výnosu z prodeje jeho majetku, nikoliv pravidelnými splátkami. Obdobně může zprostředkovatel úvěru zohledňovat při určování bonity dlužníka hodnotu majetku v případě, kdy je zřejmé, že dokáže splatit svůj úvěr i bez ohledu na své příjmy. P2P platformy mohou k určování bonity dlužníka využívat databáze a registry (např. registr Solus), které využívají i bankovní instituce. (Solus, 2022)

Pro správné určení bonity dlužníka je důležité ověřit disponibilní příjem klienta. Následně platforma kontroluje žadatelovu internetovou stopu a žadatel o půjčku je dále ověřován registry. Společnost Zonky uvádí, že hodnocení klienta na základě dostupných informací z internetu je velmi podstatná, především u OSVČ. Zde je potřeba kontrolovat internetové stránky jako např. Airbnb poskytující ubytování. V případě, že je klient členem této stránky, může Zonky vyhledat veškeré recenze vtahující se ke konkrétní osobě. Recenze pomohou odhalit, zda osoba dodržela podmínky, byla zodpovědná, přijela včas atd. Negativní recenze svědčí o tom, že je osoba nespolehlivá, nezodpovědná a stejně tak negativně se může chovat i při splácení úvěru. Bankovní instituce se ověřováním internetové stopy žadatele o půjčku nezabývají, stejně tak do příjmů klienta nezapočítávají náhrady na stravovací výdaje. (Hubičková, 2019)

Mezi další způsob ověřování bonity dlužníka patří kontrola pracovních referencí. Společnost Zonky vytváří u každého žadatele o půjčku tzv. ekonomický model, který zobrazuje dopad půjčky na finanční situaci dlužníka. Ekonomický model následně

⁸ § 86 zákona 257/2016 Sb., O spotřebitelských úvěrech ve znění k 1.2.2022 (ASPI - právní informační systém, 2022)

zabrání zprostředkování půjčky žadateli, kterého by úvěr velmi finančně i existenčně ohrozil. (Zonky, 2021c)

Platforma Zonky v průběhu kontroly dlužníka zjišťuje, zda se u klienta vyskytují možné rizikové faktory. Dle platformy Zonky (2022) mezi rizikové faktory patří např.

- a) skutečnosti, které vedou k tomu, že klient provádí podezřelý obchod,
- b) nejasný původ finančních prostředků dlužníka,
- c) nestandardní a opakované vysoké splátky od dlužníka,
- d) klienti spojeni s možností praní špinavých peněz.

P2P platforma Bankerat ověřuje bonitu žadatelů až v případě, kdy je půjčka vystavena na aukci. Po podepsání smlouvy žadatelem platforma ověřuje bonitu klienta a následně půjčku schválí nebo zamítne. (Bankerat, 2021b)

Platforma Benefi nepožaduje od svých klientů doložení výpisu z bankovního účtu při žádosti o půjčku. Ovšem má to i své stinné stránky. V případě, že klient nedoloží výpis z bankovního účtu, jsou mu účtovány vyšší úroky a může si vypůjčit maximálně 100 000 Kč. Benefi tedy dokáže zprostředkovat půjčku i žadatelům, kteří nepředloží pravidelný příjem. (Benefi, 2021b)

4.3 Úrokové sazby

Při určování úrokové sazby existuje podstatný rozdíl mezi P2P platformami a bankovními institucemi. Banka nejprve sama stanoví úrokovou sazbu a následně ji nabízí potenciálnímu zákazníkovi na rozdíl od P2P platform. Platformy spojují žadatele a investory pomocí online aukcí. Výše tržní úrokové sazby je velmi ovlivněna úvěrovým transmisním mechanismem a důvěrou banky v žadatele. (Rejnuš, 2014)

Úrokové sazby u P2P platform mohou určovat samy platformy, investoři nebo mohou být dány nabídkou a poptávkou. Tedy žadatel navrhuje maximální možnou úrokovou sazbu, za kterou je ochotný půjčit si peníze a investoři naopak nabízejí úrokové sazby, za které jsou peníze ochotni půjčit. U platform má žadatel možnost výši úrokové sazby ovlivnit tím, že může pro něj nevhodnou nabídku od investorů odmítnout. (Zone, 2016)

Výše úrokové sazby nemusí být vždy u P2P platform nižší než u bankovních institucí. Dokazuje to také průměrná výše úroku u nejstarší české platformy Bankerat – 39 %. Úroková sazba je u společnosti Bankerat navrhována samotným žadatelem o půjčku,

a to tak, že je navržena nejvyšší možná úroková sazba. Žadatel nemůže navrhnout jakoukoli úrokovou sazbu, a proto platforma Bankerat nabízí 5 druhů půjček a u každé z nich je nastavený interval pro úrokovou sazbu. Interval úrokových sazeb představuje nejnižší a nejvyšší výši úrokových sazeb, kterou platforma umožňuje. (Bankerat, 2021c)

Úroková sazba pro klienty společnosti Benefi je určena samotnou platformou. Výše úroku se odvíjí od ratingu žadatele, výše úvěru, doložených dokladů a splatnosti úvěru. Může dojít k tomu, že klienti se stejným ratingem budou mít odlišnou úrokovou sazbu. (Benefi, 2021d)

4.4 Modelové příklady

P2P půjčky vznikly jako alternativa k tradičním bankovním produktům. P2P půjčky bývají mnoha autory označovány jako výhodnější varianta oproti produktům nabízenými bankami, proto budou v této podkapitole porovnány P2P půjčky s bankovními úvěry a investicemi prostřednictvím modelových příkladů.

4.4.1 Porovnání P2P půjčky a bankovního úvěru

Je nutné podotknout, že k porovnání byly vybrány úvěry od různých bankovních institucí, u nichž byly dostupné informace potřebné pro vypracování následující analýzy. Jedná se o výpočty informativního charakteru, a to z toho důvodu, že jednotlivé nabídky jsou vypracovány až pro individuální žadatele o úvěr. Bankovní sektor v České republice tvoří 44 bank, z toho 3 velké banky (ČSOB, Česká spořitelna a Komerční banka), 4 středně velké banky (UniCredit Bank, Raiffeisenbank, Moneta a Fio Banka). Zbýlý počet bank se řadí do kategorií malých bank (Air Bank, Sberbank či Hello bank). (Hovorka, 2021)

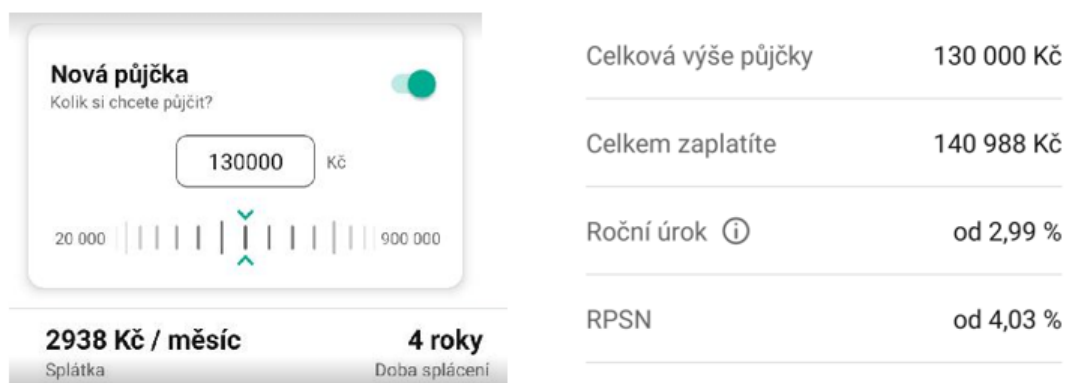
Pro následující příklad byly zvoleny parametry, které odpovídají nejčastější poptávané výši a také nejfrekventovanější době splácení. Požadovaný úvěr byl zvolen ve výši 130 000 Kč s dobou splácení 48 měsíců. Úrokové sazby u bank se odvíjejí především od bonity klientů, z toho důvodu bylo upřesněno, že se jedná o klienty s nízkým rizikem. Půjčka bude použita na refinancování jiných půjček. Jelikož se jedná o fyzickou osobu, budou porovnávány pouze platformy poskytující úvěry fyzickým osobám. Fyzická osoba bude představovat bezproblémového žadatele, který bude úvěr včas a pravidelně splácet. Modelový příklad počítá se stejně vysokými splátkami a bere

v úvahu celkové náklady na získání úvěru. Z českých P2P platforem byly vybrány Zonky, Bankerat a Žlutý meloun, z důvodu přesných a snadno dostupných informací. Byla vyloučena společnost Benefi, protože již nepřijímá žádosti o nové úvěry. Co se týče bankovních institucí, byly vybrány tři největší české banky, tedy ČSOB, Česká spořitelna a Komerční banka.

Zonky

Jak lze vidět na obrázku č. 8, u společnosti Zonky byla zvolena roční úroková sazba 2,99 % a jestliže je doba splácení 48 měsíců, pak celková měsíční splátka činí 2 938 Kč. Dlužník celkově zaplatí 140 988 Kč. Výše RPSN je 4,03 %. Dále je nutné uhradit jednorázový poplatek 2 % z vypůjčené částky, tedy 2 600 Kč. (Zonky, 2021b)

Obrázek 8: Kalkulátor na platformě Zonky

Zdroj: Zonky (2021b)

Benefi

Měsíční splátka při daných parametrech u společnosti Benefi je ve výši 3 065 Kč s roční úrokovou sazbou 6,2 % a RPSN 9,03 %. Dlužník tedy celkem zaplatí 147 120 Kč. Výše poplatku závisí na výši půjčky, čím je vypůjčená částka vyšší, tím se poplatek snižuje. V případě modelového příkladu činí poplatek za vypůjčení 5 %. (Benefi, 2022)

Žlutý meloun

Výše měsíční splátky u platformy Žlutý meloun činí 3 102 Kč a úroková sazba je ve výši 4,9 %. RPSN dosahuje celkové výše 6,43 %. Celková částka, kterou musí žadatel uhradit, je 148 896 Kč. Výše poplatku za zprostředkování půjčky činí 2,9 %. (Žlutý meloun, 2021b)

ČSOB

Měsíční splátka při roční úrokové sazbě 6,9 % a RPSN 7,02 % činí 3 107 Kč. Dlužník za 48 měsíců zaplatí částku 149 136 Kč. (ČSOB, 2022)

Česká spořitelna

Úroková sazba je ve výši 6,4 % p. a., RPSN 10,05 %, poté je výše měsíční splátka 3 077 Kč. Celková výše, kterou musí dlužník uhradit je 147 696 Kč. (ČSAS, 2022a)

Komerční banka

Na modelovém příkladu u Komerční banky činí výše měsíční splátky, při roční úrokové sazbě 6,5 % a RPSN 6,71 %, 3 141 Kč. Celková splatná částka pro dlužníka je ve výši 147 924 Kč. (KB, 2022)

Pro přehlednost byly údaje zapsány do následující tabulky.

Tabulka 6: Porovnání půjček z modelového příkladu

Poskytovatel půjčky	Měsíční splátky (Kč)	Úroková sazba p. a. (%)	RPSN (%)	Celkem (Kč)
Zonky	2 938	2,99	4,03	140 988
Benefi	3 065	6,20	9,03	147 120
Žlutý meloun	3 102	4,90	6,43	148 896
ČSOB	3 107	6,90	7,02	149 136
Česká spořitelna	3 077	6,40	10,05	147 696
Komerční banka	3 141	6,50	6,71	147 924

*Zdroj: Zonky (2021b), Benefi (2022), Žlutý meloun (2021b), ČSOB (2022), ČSAS (2022a) a KB (2022),
zpracováno autorkou*

Z tabulky č.6 je patrné, že nejvýhodnějším poskytovatelem půjčky pro fyzickou osobu z modelového příkladu by byla společnost Zonky, a to ve všech ohledech. Co se týče výhodnosti půjčky, na prvních dvou místech se umístily P2P platformy (Zonky a Benefi) a třetí nejvhodnější půjčka by byla od České spořitelny. S ohledem na celkovou splatnou částku by byla nejvýhodnější půjčka od Zonky, na druhém místě od P2P platformy Benefi a na třetím místě od společnosti ČSOB. Nejvyšší poplatek za zprostředkování půjčky je u společnosti Benefi (5 %), což dokazuje také rozdíl mezi

výši úrokové sazby a RPSN. Úrokové sazby ostatních společností se nijak zvlášť neliší od hodnot RPSN.

Celkové částky za úvěr se pohybují v rozmezí od 140 988 Kč do 149 136 Kč. S nejnižší nabídkou opět přichází platforma Zonky, s nejvyšší naopak banka ČSOB. Rozdíl mezi méně výhodnou a nejvýhodnější nabídkou je v rámci srovnání 8 148 Kč. P2P platformy zprostředkovávají půjčky s ohledem na investory, proto je ve druhé části této kapitoly uveden modelový příklad porovnávací spořicí účet banky a P2P půjčku jako investici.

4.4.2 Porovnání P2P půjčky jako investice a spořicího účtu

Pro následné srovnání byla vybrána platforma Zonky a Česká spořitelna, která byla vybrána z důvodu nejvyššího dosaženého zisku v roce 2020 ze všech českých bank. (Hovorka, 2021)

Pro modelový příklad byla zvolena investice ve výši 10 000 Kč s úrokovou sazbou 3,99 % p. a. Zvolená úroková sazba spadá do kategorie A** a patří tak mezi nejnižší úrokovou sazbu, kterou platforma Zonky nabízí svým klientům. Klienti zařazení do této kategorie jsou označováni jako „hvězdní klienti,“ což znamená, že žadatelé disponují nadprůměrnými příjmy, minimem závazků a platební morálka je, z pohledu platformy, výborná. Jedinci zařazení do této kategorie se nikdy neopozdili se splátkou a mohou volně nakládat se svým majetkem. Platforma Zonky přiřazuje ke každé kategorii určitou očekávanou výši rizikových nákladů. Co se týče zvolené kategorie A**, jedná se o rizikové náklady ve výši 0,49 %. Jestliže odečteme 1% poplatek a rizikové náklady, získáme očekávaný výnos ve výši 2,5 % p. a. V případě, že dojde k diverzifikaci portfolia, může investor s touto sazbou počítat. (Zonky, 2021b)

Dle platformy Zonky (2021b) se nejčastěji poskytují investice na dobu 52 měsíců, ale pro přehlednost budeme počítat s dobou 48 měsíců, tedy stejně jako v předchozím modelovém příkladu. V případě platformy Zonky budou ve srovnání existovat dvě možné situace:

- A) roční úroková sazba ve výši 3,99 % vztahující se na investory, kteří požadují pouze jedinou investici. Je nutné zahrnout 1% poplatek,
- B) úroková sazba pro kategorii A** byla stanovena na 3,99 % p. a. Ovšem Zonky počítá s určitou výší rizika (0,49 %), tudíž výnos bez odečtení investorského poplatku činí 3,5 % p. a. v případě diverzifikace portfolia.

Česká spořitelna úročí vklady na spořicíh účtech úrokovou sazbou 0,2 % p. a., která je stejná až do výše vkladů 200 000 Kč. Následně se snižuje na hodnotu 0,1 % p. a. Spoření je výhodnější pro klienty s Plus účtem, kteří získávají úrok 1,5 % p. a. (ČSAS, 2022b)

Pro přehlednost byly údaje zapsány do tabulky.

Tabulka 7: Porovnání spořicího úvěru a investice

Poskytovatel	Investice / vklad (Kč)	Úroková sazba p. a. (%)	Poplatky (Kč)	Výnos za 4 roky (Kč)	Daň (Kč)	Celkové zhodnocení (Kč)
Zonky A	10 000	3,99	250	1 596	202	1 144
Zonky B	10 000	3,50	250	1 400	173	977
Česká spořitelna	10 000	0,20	0	80	12	68

Zdroj: Zonky (2021b) a ČSAS (2022b), zpracováno autorkou

Pomocné výpočty

- 1) 1% investorský poplatek z roční investované částky. Jestliže je investována částka 10 000 Kč na 4 roky, každý rok dojde k poklesu investované částky, tudíž za každý rok se investorovi z jistiny vrátí 2 500 Kč.

První rok: 1 % z 10 000 = 100 Kč

Druhý rok: 1 % z 7 500 = 75 Kč

Třetí rok: 1 % z 5 000 = 50 Kč

Čtvrtý rok: 1 % z 2 500 = 25 Kč

Celkový poplatek za čtyřletou investici činí 250 Kč.

- 2) Výnos před zdaněním lze spočítat pomocí vzorce $u = K_0 * i * n$.

Zonky A: $u = 10\,000 * 0,0399 * 4$. Příjem z úroků bude za 4 roky včetně daně ve výši 1 596 Kč.

Zonky B: $u = 10\,000 * 0,0350 * 4$. Příjem z úroků bude za 4 roky včetně daně ve výši 1 400 Kč.

Česká spořitelna: $u = 10\,000 * 0,002 * 4$. Celkový příjem činí 80 Kč.

3) Zdaněny jsou pouze ty výnosy, které přesahují náklady.

Zonky A: celkové náklady jsou 10 250 Kč, příjmy 11 596 Kč, rozdíl činí 1 346 Kč, což představuje základ daně → 15 % z 1 346 = 202 Kč

Zonky B: náklady jsou ve výši 10 250 Kč, příjmy 11 400 Kč, rozdíl je 1 150 Kč, který je základem daně → 15 % ze 1 150 = 173 Kč.

Česká spořitelna: daníme úroky z vkladů na spořicímu účtu → 15 % z 80 = 12 Kč.

4) Celkové zhodnocení po 4 letech:

Zonky A: $1\,596 - 250 - 202 = 1\,144$ Kč

Zonky B: $1\,400 - 250 - 173 = 977$ Kč

Česká spořitelna: $80 - 12 = 68$ Kč

Z tabulky č. 7 je patrné, že investování u společnosti Zonky je mnohem výhodnější než vklad na spořicí účet u České spořitelny. První řádek tabulky zobrazuje situaci, kdy by měl investor pouze jednu investici, která přináší věřiteli hned dvě možnosti. První možností je, že dlužník splatí celkový dluh a investor získá úrok 3,99 % snížený o 1% poplatek, tedy 2,99 %. Druhá možnost spočívá v nesplacení dluhu dlužníkem. V tomto případě by musela společnost Zonky půjčku vymáhat. Jestliže by platforma vymohla od dlužníka veškeré peníze, investor by obdržel 70 % z půjčených peněz a 30 % by příslušelo společnosti Zonky na pokrytí nákladů vzniklých při vymáhání. S odkazem na modelový příklad – u varianty „Zonky A“ by 70 % z částky 11 596 Kč představovalo 8 117 Kč. Z toho plyne, že investor by na dané investici prodělal 1 883 Kč. Je tedy zřejmé, že diverzifikace portfolia je velmi důležitá pro snížení rizika. V případě, že by měl potenciální investor diverzifikované portfolio a investoval volné prostředky u platformy Zonky, získal by 15x více peněz, než kdyby upřednostnil vklad u banky s 0,2 % úrokovou sazbou.

Nevýhoda P2P půjček jako investic spočívá v omezené maximální výši investic do jedné půjčky. Omezující výši si stanovuje každá platforma sama. Na druhé straně silná stránka využití spořicího účtu spočívá ve vysoké likviditě na rozdíl od investic do P2P úvěrů. Peníze uložené na spořicímu účtu jsou více likvidní než termínované vklady. Ovšem termínované vklady jsou likvidnější než investování do P2P půjček, protože zde existuje možnost předčasného výběru. Likvidita P2P půjček může být platformami zvýšena prostřednictvím sekundárních trhů, které by umožnily odprodej

pohledávek. I přestože je Česká spořitelna na první příčce, co se týče počtu klientů, termínované vklady nenabízí. (ČSAS, 2022b)

4.4.3 Zonky Rentiér vs. vkladový účet

Zonky Rentiér nabízí uspokojivé zhodnocení investovaných peněžních prostředků. Rentiér nepřekvapuje žádnými skrytými poplatky, pouze je potřeba uhradit vstupní poplatek ve výši 2,9 %. Pro následující příklad použijeme opět investici 10 000 Kč na dobu 48 měsíců. Úroková sazba Zonky Rentiéra činí 7,36 % p. a. Spolu s touto službou je nutné počítat s určitou výší rizikových nákladů, jedná se o 1,41 %. V případě, že odečteme 2,9% poplatek a rizikové náklady, získáme očekávaný výnos ve výši 3,05 % p. a. (Zonky, 2022)

Zonky Rentiér opět odečítá od úrokové sazby 7,36 % p. a. výši rizikových nákladů (1,41 %) a úroková sazba bez odečtení investorského poplatku poté činí 5,95 % p. a.

Vkladový účet u České spořitelny představuje produkt, který slouží pro zhodnocování volných finančních prostředků. Účet zaručuje pevnou a úrokovou sazbu ve výši 0,30 % na dobu 48 měsíců. Zřízení a vedení vkladového účtu je bez poplatku. Vkladový účet umožňuje vkládat peníze pravidelně, popřípadě jednorázově. (ČSAS, 2022c)

Tabulka 8: Zonky Rentiér vs. vkladový účet České spořitelny

Poskytovatel	Investice (Kč)	Očekávaný výnos p. a. (%)	Poplatky (Kč)	Výnos za 4 roky (Kč)	Daň (Kč)	Celkové zhodnocení (Kč)
Zonky Rentiér	10 000	5,95	725	2 380	248	1 407
Česká spořitelna	10 000	0,30	0	120	18	102

Zdroj: Zonky (2022) a ČSAS (2022c), zpracováno autorkou

Pomocné výpočty

- 1) Zonky Rentiér vyžaduje 2,9 % poplatek z vložené částky. Jestliže bude částka 10 000 Kč investována na 4 roky a každý rok dojde ke snížení částky, z jistiny se tak za každý rok vrátí 2 500 Kč.

První rok: $2,9 \% \text{ z } 10\,000 = 290 \text{ Kč}$

Druhý rok: $2,9 \% \text{ z } 7\,500 = 217,50 \text{ Kč}$

Třetí rok: $2,9 \% \text{ z } 5\,000 = 145 \text{ Kč}$

Čtvrtý rok: $2,9 \% \text{ z } 2\,500 = 72,5 \text{ Kč}$

Poplatek za investici činí 725 Kč v průběhu 4 let.

- 2) Výnos před zdaněním opět spočítáme pomocí vzorce $u = K_0 * i * n$.

Zonky Rentiér: $u = 10\,000 * 0,0595 * 4$. Příjem z úroků bude za 48 měsíců včetně daně ve výši 2 380 Kč.

Česká spořitelna: $u = 10\,000 * 0,003 * 4$. Celkový příjem činí 120 Kč.

- 3) Zonky Rentiér: celkové náklady jsou 10 725 Kč, příjmy 12 380 Kč, rozdíl je ve výši 1 655 Kč, což představuje základ daně $\rightarrow 15 \% \text{ z } 1\,655 = 248 \text{ Kč}$

Česká spořitelna: daníme úroky z vkladů na spořicí účet $\rightarrow 15 \% \text{ z } 120 = 18 \text{ Kč}$.

- 4) Celkové zhodnocení za 4 roky:

Zonky Rentiér: $2\,380 - 725 - 248 = 1\,407 \text{ Kč}$

Česká spořitelna: $120 - 18 = 102 \text{ Kč}$

Jak lze vidět v tabulce č. 8, investování prostřednictvím Zonky Rentiéra je výhodnější než vložit peníze na spořicí účet České spořitelny. Tabulka jednoznačně ukazuje, že není příliš výhodné vkládat peníze na spořicí účet s výnosem, který nepokryje inflaci. Zonky Rentiér vybuduje pro klienta vysoce bezpečné a diverzifikované portfolio, které mu zaručí pravidelný měsíční výnos minimálně ve výši 3,05 %, který sice v současné době zcela nepokryje inflaci, ale dokáže zvýšit stabilní zhodnocení vložených peněz.

4.5 Doporučení pro investory

Investor by měl mít na paměti, že by měl vybírat z platforem, které mají za sebou již nějakou historii. Pro začínajícího investora je vhodnější čerpat ze statistik doposud fungujících platforem, než dát přednost odhadům a předpovědím nově se rozvíjejících platforem. Vhodné je také prostudovat názory a recenze uživatelů, které mohou pro

investora zajistit jiný pohled na platformu, což se v případě nových platforem nejde. (Economic times, 2019)

Dále si investor musí uvědomit, jak vysoký požaduje výnos, jakou míru rizika je ochotný akceptovat a jakou vyžaduje likviditu. Po určení investorské povahy může investor vyhledávat příslušné platformy. Dalším důležitým krokem je zjistit, jakým způsobem jsou na platformě vybíráni žadatelé, jak jsou ověřovány jejich příjmy a výdaje, jaké možné záruky jsou po nich požadovány nebo jakým způsobem platforma řeší případná rizika ohrožující danou investici. Je důležité doporučit, aby investor nastudoval povahu typického žadatele dané ratingové kategorie, informace, které jsou o něm zveřejňovány a způsob, jak jsou tyto informace ověřeny. Dále je vhodné doporučit kontrolu poměru mezi příjmem žadatele a výší úvěru, následně ji kriticky zhodnotit na základě dostupných informací a zjistit, zda hodnota zástavy odpovídá obdrženým informacím. Každý dobrý investor by měl chránit své investice pomocí diverzifikace rizik. Investor by měl investovat své peněžní prostředky do více půjček, aby riziko své investice snížil na minimum. (Konečný, 2021)

Dle Konečného (2021) by měl investor vyzkoušet nejprve manuální investování a poté automatické. Manuální investování může investorovi pomoci v získávání informací o průběhu a fungování platformy či jednotlivých žadatelů. Oproti tomu automatické investování je vhodné až v případě, že má investor stanovenou svou investiční strategii a přesně ví, jak vybraná platforma funguje. Vedení si vlastních investičních statistik je další doporučení pro investora. Z těchto statistik může investor těžit cenné a důležité informace pro budoucí investiční rozhodování. Investor může své statistiky také porovnávat s informacemi zveřejňované platformou a zjišťovat, zda platforma nemanipuluje se svými daty.

Dalším doporučením pro investora je zjistit, jak se platformy vypořádávají se zesplatněnými půjčkami. Téměř na každé platformě se stane, že se některé úvěry dostanou do prodlení. Solidní platforma by tak měla informovat své investory o této situaci, aby investor mohl zanést do svého investičního plánu také rizikový faktor selhání investice. (Economic times, 2019)

5 Současná situace P2P půjček v České republice

V posledních dvou letech se P2P platformy staly velmi populárními. Dávají veřejnosti možnost investovat do půjček firem nebo lidí. V současné době existuje na českém trhu velké množství P2P platform, přičemž jimi poskytované půjčky jsou určeny pro fyzické i právnické osoby. Zonky, Benefi, Bankerat, Prestito či Bondster se řadí mezi přední české P2P platformy, Žlutý meloun a Lending Club poté mezi zahraniční P2P platformy. (P2P Market Data, 2021)

Činnost P2P platform byla v poslední době ovlivněna regulací vycházející ze strany České národní banky. Díky zvyšující se finanční gramotnosti obyvatel dochází i k růstu úsilí dlužníků snížit svou úrokovou zátěž prostřednictvím refinancování nepříznivých úvěrů či platebních karet. Tohoto snížení lze dosáhnout velmi snadno, a to na základě široké nabídky napříč celým trhem. P2P platformy mohou lehce navyšovat tržní podíl z důvodu nízkých nákladů a také díky investorům, kteří v současné situaci nemají vhodnější investiční příležitosti. Na základě růstu tržního podílu se budou P2P půjčky stávat běžnými a nebudou působit nedůvěryhodně pro žadatele. (P2P Market Data, 2021)

V důsledku rozvoje trhu s P2P půjčkami dochází ke vzniku tzv. sekundárního trhu. Tento je využíván pouze v případě, že investor vyžaduje okamžité vrácení vypůjčených peněžních prostředků. V této situaci může odprodat svou půjčku jinému investorovi. V České republice spustily sekundární trh P2P platformy Žlutý meloun, Zonky či Bondster. (Finex, 2021b)

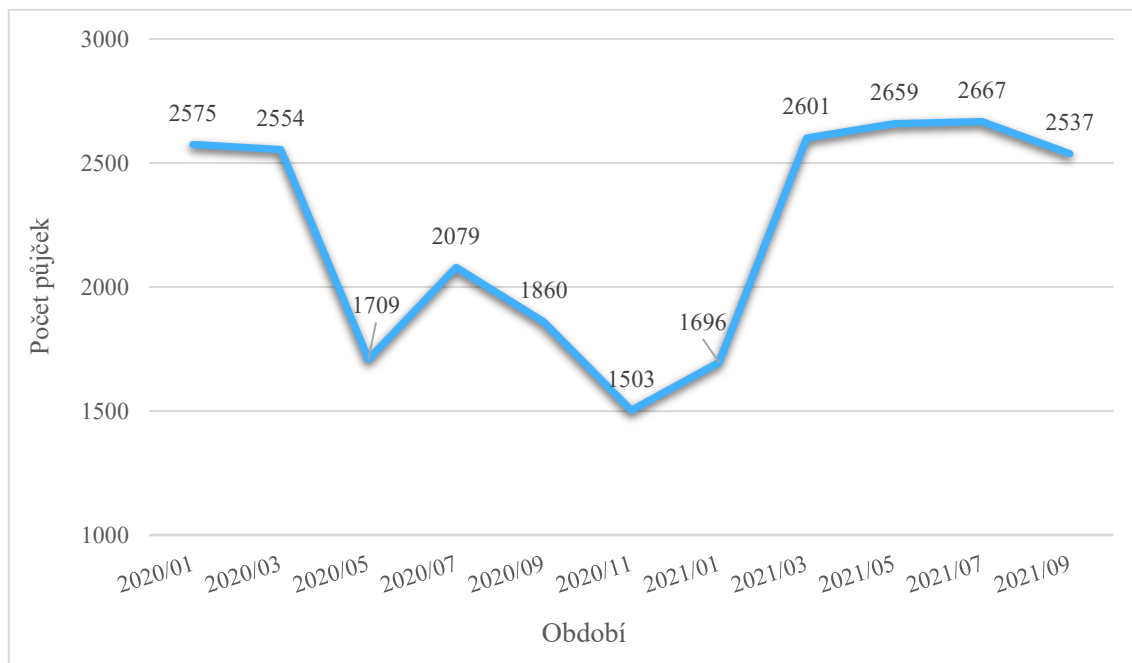
V poslední době dochází v České republice k nezastavitelnému růstu inflace a velká část populace dochází k názoru, že existuje velké množství možností, jak nakládat s volnými financemi a neprodělat. Jednou z možných variant zhodnocení volných peněžních prostředků jsou investice do úvěrů, tedy P2P půjčky, druhou variantou jsou Peer to Business půjčky. Zajímavou příležitostí může být také investice do úvěrů, které jsou zajištěny bitcoiny. Výhodou této investice je, že investoři získávají stabilní výnos, protože investice jsou zajištěny proti cenovému kolísání bitcoinu. (Buřínková, 2021)

Dopady pandemie COVID-19 na P2P půjčky

Největší ekonomický šok pro P2P půjčky nastal s příchodem pandemie COVID-19 v roce 2020. Zavedená povinná karanténa neumožnila přístup k bankovním i nebankovním institucím. Většina bankovních institucí disponuje online systémem, ovšem jen málo z nich dokázalo zprostředkovat online zpracování a ověření žádostí o půjčku. To znamená, že i když si klient mohl zažádat o půjčku přes internet, banka nebyla schopna, bez ověření veškerých potřebných náležitostí, půjčku poskytnout. (Pfolio, 2020)

Portál Pfolio (2020) udává, že pandemie COVID-19 zapříčinila zvyšující se zájem o likviditu na P2P platformách. Investoři se začali obávat ztráty svého kapitálu a raději převáděli finanční prostředky do akcií. Z toho důvodu zavedly platformy opatření, která měla pomoci investorům vypořádat se s probíhající krizí. Platforma Zonky zavedla opatření týkající se odkladů plateb, kdy dlužníci žádali o odklad splácení půjček. I přestože se investoři báli o ztrátu investic, následující graf zobrazuje, že se zájem o investování na platformách znovu vrací.

Graf 6: Objem půjček na platformě Zonky

Zdroj: Pfolio (2020), zpracováno autorkou

Většina platform zintenzivnila online komunikaci se svými investory i zákazníky. Některé platformy zvolily tým, který sledoval aktuální vládní opatření a tyto aktualizace sdílely prostřednictvím svého webu. V průběhu COVID-19 došlo k velmi rychlému

zhoršení ekonomické situace, dlužníci ztráceli motivaci splácet své dluhy, díky čemuž došlo k opožděným platbám. Investoři se proto uchýlili k optimalizačním řešením a koncentrovali se pouze na zvládnutí krize a vybírání splátek od dlužníků. První vlna pandemie COVID-19 zahýbala celým nebankovním trhem nejen v České republice. Na druhou stranu při výskytu dalších vln pandemie už poskytovatelé věděli, co můžou očekávat. Platformy se soustředily na poskytování půjček stávajícím a dobře prověřeným klientům s prokazatelnou platební historií. Na P2P trhu došlo v současné době k celkové stabilizaci situace, poskytovatelé a investoři se adaptovali na nové tržní podmínky. Platformy i nadále vyhledávají pro své klienty nové možnosti diverzifikace a rozšiřují své nabídky. Nevýhodou pro klienty je, že došlo ke zvýšení úrokových sazeb díky vyššímu riziku. Z každé krize je důležité vzít si ponaučení, což se velké části platformem podařilo. Došlo k vývoji interních postupů jednotlivých platform, vzrostla frekvence poskytování informací investorům, zvýšila se adaptabilita na změny. Investoři si uvědomili, jak moc důležitá je diverzifikace. (Finex, 2021b)

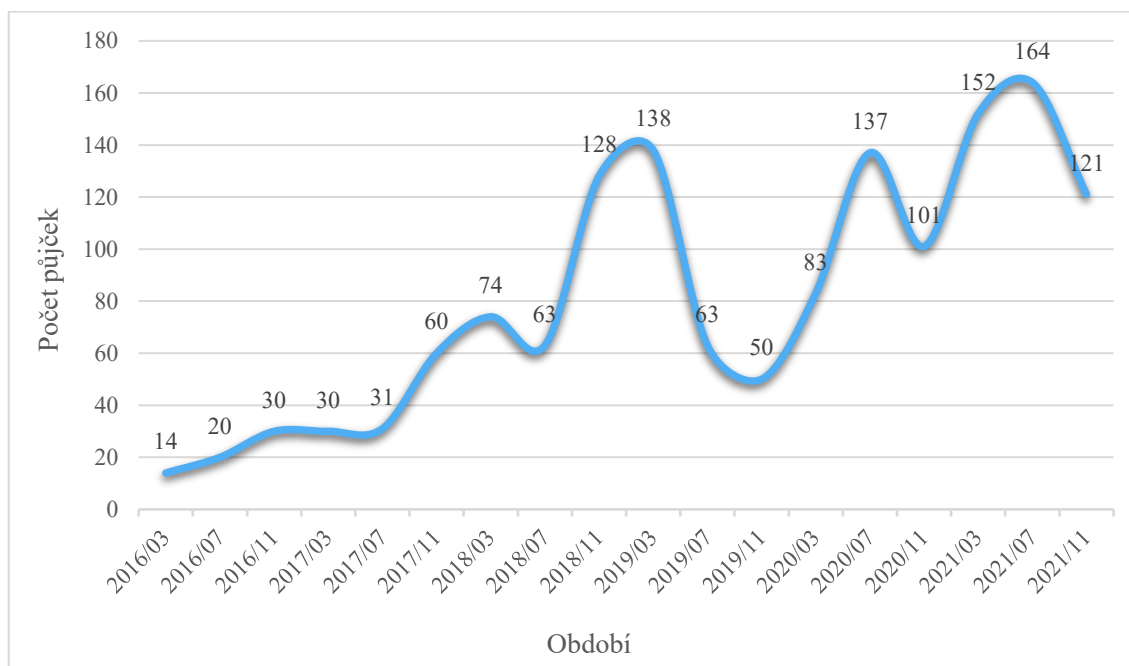
5.1 Zájem o P2P půjčky

Zvyšující se zájem o P2P půjčky je doprovázen vznikem nových P2P společností. P2P platforma Zonky stejně jako platforma Žlutý meloun působí na trhu již řadu let a jako jediné na svých internetových stránkách zobrazují statistiky zohledňující fungování platform. Z toho důvodu byly tyto dvě platformy vybrány pro následující analýzu.

Zonky

Investoři působící na platformě Zonky projevují větší zájem o půjčky s vyšším rizikem. V případě uvedení rizikového klienta na tržiště, je půjčka zainvestována do několika málo minut od uvedení. Nejrizikovější skupina je na platformě Zonky označována scoringem D, tedy roční úrokovou sazbou 19,99 %. Z následujícího grafu je patrné, že se aktuálně v této rizikové kategorii nachází 4,5 % půjček. Platforma Zonky nechce, z důvodu nízké míry nezaměstnanosti, poskytovat rizikové půjčky. Přestože zatím nemají dlužníci problém se splácením svých dluhů, nechce se společnost Zonky vystavovat riziku změny životní situace rizikovějších klientů v budoucnosti. Jako největší riziko vnímá platforma možný nárůst nezaměstnanosti. (Zelený, 2018)

Graf 7: Objem půjček na platformě Zonky s úrokovou sazbou 19,99 %

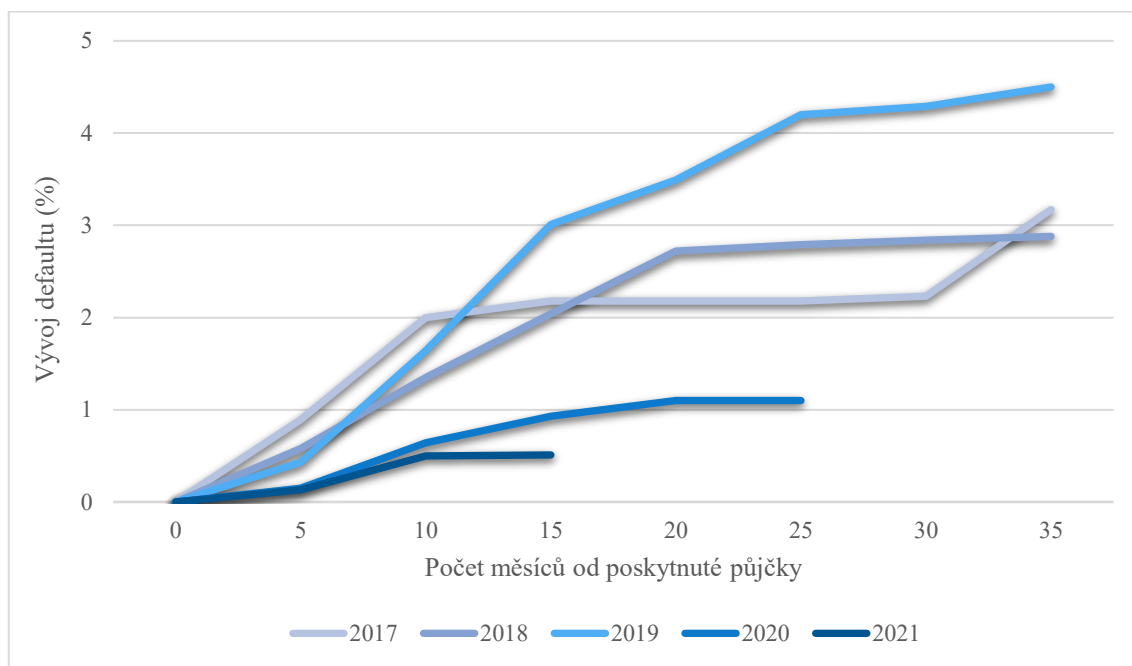
Zdroj: Zonky (2021d), zpracováno autorkou

P2P platforma Zonky rozšiřuje spektrum svých klientů nejen o rizikovější dlužníky, ale také o dlužníky bez úvěrové historie. Tito jsou představováni zejména mladými lidmi, kteří ještě nikdy žádnou půjčku neměli. I tito lidé spadají do rizikové kategorie, a to z toho důvodu, že nemohou nikterak doložit svou platební morálku a platforma ani banka tak neví, zda jsou schopni splácet či nikoliv. Platforma Zonky určuje bonitu u těchto klientů na základě vzdělání, zájmů a prostřednictvím kontroly internetové stopy. (Zelený, 2018)

Žlutý meloun

Vývoj defaultu je možné zobrazit právě na společnosti Žlutý meloun, protože působí na P2P trhu již několik let, viz graf č. 8. Vertikální osa grafu zobrazuje počet uplynulých měsíců od zprostředkování půjčky. Na horizontální ose je procentuálně znázorněna míra defaultu. Z grafu je patrné, že nejvyšší míra defaultu (4,5 %) byla v roce 2019 u úvěrů po 35 měsících. V roce 2020 došlo k jeho poklesu na míru 1,10 % a v roce 2021 klesla míra defaultu ještě téměř o polovinu, na 0,51 %. Vývoj defaultu je možné použít jako nástroj pro porovnání kvality úvěrového portfolia mezi jednotlivými lety, ve kterých byly půjčky zprostředkovány. (Žlutý meloun, 2021c)

Graf 8: Vývoj defaultu na platformě Žlutý meloun

Zdroj: Žlutý meloun (2021c), zpracováno autorkou

Vývoj defaultu neboli pravděpodobnosti nesplacení investice je nejčastějším rizikem v případě uzavírání smlouvy mezi investorem a platformou, nikoliv s dlužníkem. Jelikož jsou půjčky poskytovány v průměru na několik let, není možné na tak dlouhou dobu předpovídat vývoj hospodaření jednotlivých společností. Důležité je vybrat správnou platformu a investovat do půjček jen poměrnou část svého investičního portfolia. (Žlutý meloun, 2021c)

Zájem o P2P půjčky na Žlutém melounu stále roste. Žlutý meloun poskytuje jednoduchý proces půjčování peněz, v průběhu půjčky nikdy nedojde ke zvýšení úrokové sazby. Je zde možnost předčasného splacení půjčky. Identita žadatelů je chráněna a jednotliví žadatelé vystupují anonymně a nejsou zobrazovány žádné jejich osobní údaje ostatním. Dle statistiky na Žlutém melounu považují lidé tuto platformu za skutečně lidskou a zábavnou. (Žlutý meloun, 2021c)

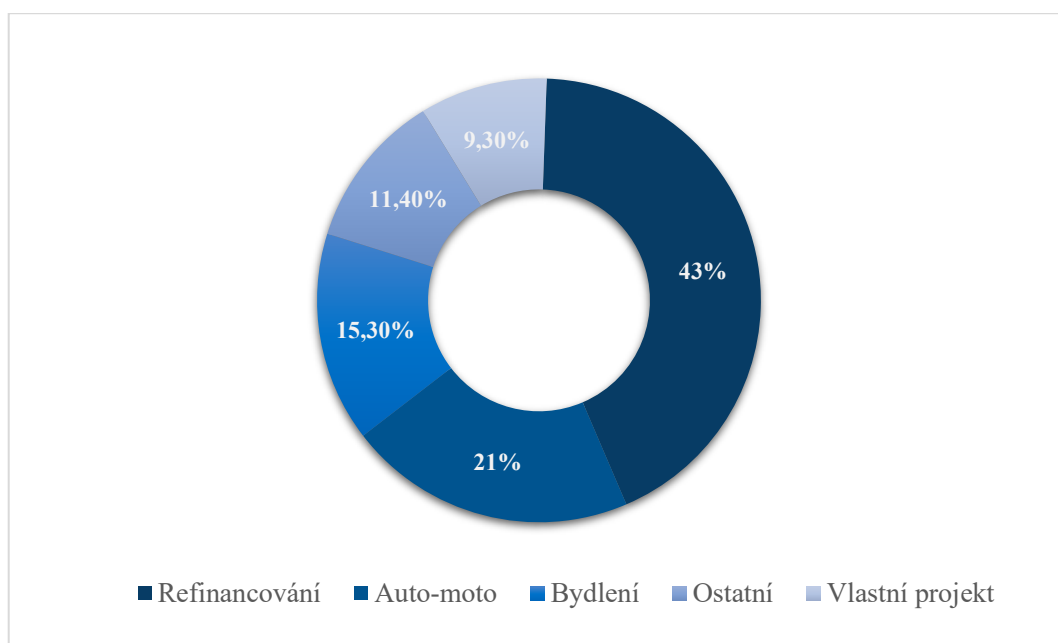
5.2 Zastoupení u P2P půjček

Následující grafy zobrazují zastoupení jednotlivých typů půjček u platform Zonky, Žlutý meloun a Bankerat. Platforma Benefi byla vynechána proto, že v současné době již neposkytuje žádné nové půjčky a není možné investovat do půjček.

Zonky

V posledních letech převažují úvěry, které si lidé půjčují na refinancování jiných půjček. Díky neustále se zvyšujícímu nárůstu úvěrů na refinancování půjček vytvořila společnost Zonky tzv. „zlevňovače.“ Tento nástroj dává lidem možnost, jak šetřit peníze pomocí refinancování nevýhodně sjednaných úvěrů. Na platformě existuje také telefonní linka, na které zaměstnanci společnosti Zonky poskytují klientům rady ohledně refinancování prostřednictvím telefonu. Jak lze vidět na grafu č. 7, aktuální zastoupení u refinancování úvěrů je 43 % z celkového počtu úvěrů poskytnutých platformou Zonky. 21 % tvoří půjčky sjednávané pro potřeby domácností. Jedná se např. o koupi nového bydlení či vybavení domácnosti. Mezi položku ostatní s 11,4 % řadíme např. cestování, vzdělání či nákup elektroniky. (P2P fórum, 2021)

Graf 9: Zastoupení typů půjček u Zonky

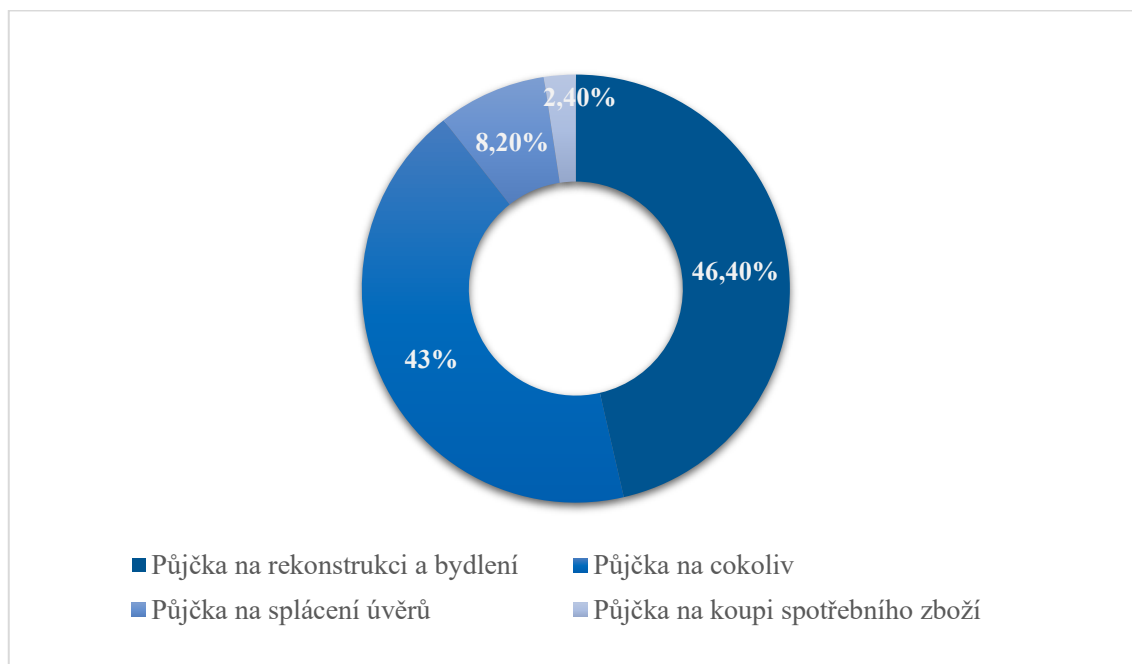

Zdroj: P2P fórum (2021), zpracováno autorkou

Žlutý meloun

Oproti platformě Zonky zde není největší zájem o půjčku na refinancování stávajících úvěrů. Jak lze vidět na grafu č. 10, převahu mají půjčky na rekonstrukci a bydlení či zařízení domácností, které mají oblibu zejména u mladých žadatelů. Půjčka na cokoliv (43 %) zahrnuje peníze na dovolenou, svatbu či vzdělání. 8,20 % zastoupení mají půjčky na splácení drahých, nevýhodných úvěrů. Žlutý meloun garantuje úrokovou sazbu, která bude o 2 % nižší než ta stávající. Klienti se tak budou moci zbavit nevýhodných úvěrů prostřednictvím výhodnějších splátek a podmínek. Půjčka na koupi spotřebního zboží slouží pro překlenutí nedostatečného množství hotovosti. Žadatelé si díky tomuto typu půjčky mohou vybudovat úspěšnou úvěrovou historii v případě, že splácejí pravidelně. Čím lepší mají žadatelé úvěrovou historii, tím snadněji mohou získat standardní půjčku. Platforma Žlutý meloun nabízí také půjčku na CashFree bydlení, splácení kreditních karet a kontokorentu či refinancování kupní ceny, ale tyto nejsou v současné době zastoupeny.

Graf 10: Zastoupení typů půjček platformy Žlutý meloun

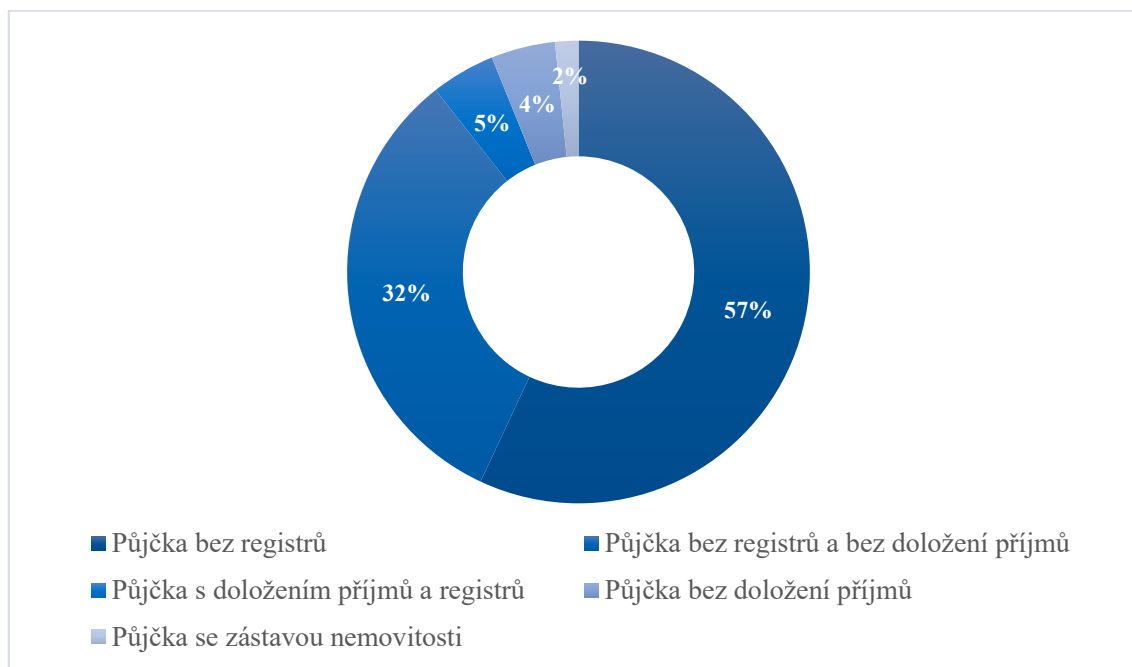

Zdroj: Žlutý meloun (2021c), zpracováno autorkou

Bankerat

Níže uvedený graf zobrazuje, že 57 % náleží půjčkám bez registru, což znamená, že není potřeba dokládat jakékoli výpisy z registrů. Díky tomu se tento typ půjček stává nejrozšířenější. Mohou ho tak využívat i klienti pobírající rodičovský příspěvek či senioři, kteří pobírají důchod. Druhým nejvíce zastoupeným typem jsou půjčky bez registrů a bez doložení příjmů. Tento typ půjčky představuje úsporu času nejen pro klienta, ale také pro samotnou platformu, která má v tomto případě minimum administrativy. Maximální částka, kterou si může klient půjčit je 10 000 Kč s dobou splácení až 18 měsíců. Nevýhodou tohoto typu jsou opravdu vysoké úroky. 5 % zastupují půjčky, které jsou sjednávány s doložením příjmů a registrů. Klient zde musí předložit veškeré potřebné dokumenty, ale nehodnotí se výskyt opožděných splátek jako je tomu u bankovních institucí. Nejméně zastoupené jsou půjčky se zástavou nemovitosti. Tato se dá využít v případě, že nemovitost vlastní jiná osoba. Výhodou této půjčky je, že nemá tak přísné podmínky jako většina bank a úrok se může dostat až na 9 % p. a.

Graf 11: Zastoupení typů půjček u Bankeratu

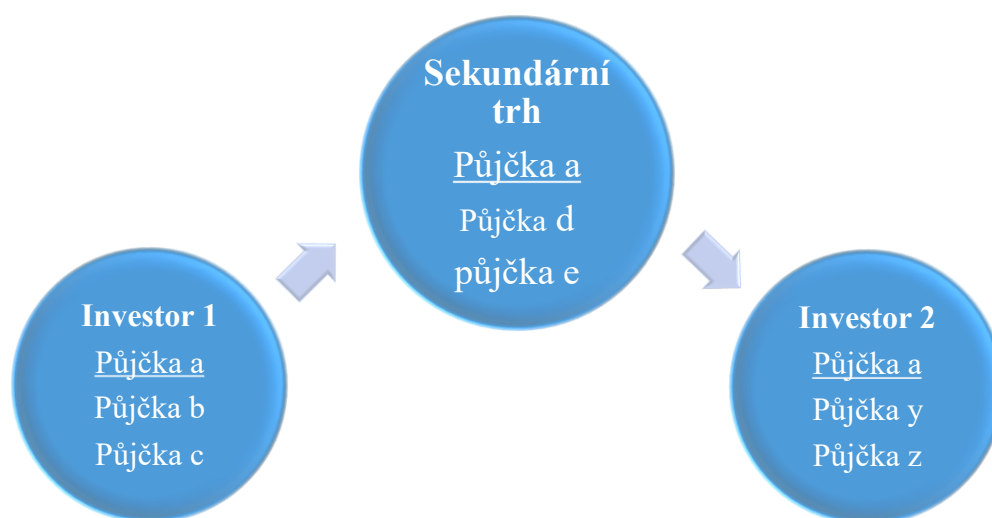

Zdroj: Bankerat (2021b), zpracováno autorkou

5.3 Sekundární trh P2P půjček

Sekundárním trhem disponuje již několik českých P2P platforem. Díky sekundárnímu trhu mohou investoři získat zpět své peníze, a zároveň rozšiřovat své investiční portfolio. Na sekundárním trhu mohou nakupovat a prodávat všichni investoři, kteří mají na dané platformě vytvořený profil. Veškeré půjčky, které již nechce investor dále držet, jsou umístěny na tržiště příslušné platformy. Jsou zde uvedeny základní údaje o dlužníkovi a informace o dosavadních splátkách prodávané investice. Potenciální nakupující investor tak zjistí současnou platební morálku, na základě které může odhadnout vývoj půjčky v budoucnosti. Některé platformy dovolují odprodej investic se slevou či premií, jiné umožňují prodej pouze úvěrům s vyšším ratingem. (The Economist, 2014)

Obrázek 9: Fungování sekundárního trhu

Zdroj: The Economist (2014), zpracováno autorkou

Následně jsou uvedeny platformy Zonky a Žlutý meloun, které disponují sekundárním trhem v České republice. Platformy Benefi a Bankerat sekundární trh neprovozují. Jelikož platforma Benefi nedisponuje sekundárním trhem a již neposkytuje nové úvěry, ani neumožňuje investovat peníze, investorům nezbývá nic jiného, než čekat a doufat, zda své investované peníze dostanou zpět. V případě, že by Benefi vyhlásila bankrot, objevily by se problémy s vymáháním splátek od dlužníků. (Benefi, 2021d)

Zonky

Platforma Zonky spustila sekundární trh v roce 2017 a stala se tak plnohodnotnou investiční platformou. Investoři mohou využívat sekundární trh v případě, že mají zainvestované peníze do jakékoli půjčky na tržišti. V případě, že nemají zainvestované žádné peníze, nemají ostatním investorům co prodat. Investor může prodávat pouze ty půjčky, které aktuálně nejsou v prodlení. Se sekundárním trhem se pojí poplatek ve výši 1,5 % z jistiny, který hradí prodávající investor. Prodávající investor nabízí své investice na tržišti Zonky po dobu 2 dní. V případě, že chce investor prodat některou ze svých investic musí splnit dvě následující podmínky. První podmínkou je, že na prodávající půjčce musí být splacena minimálně jedna splátka. Druhé omezení spočívá v tom, že u půjčky nesmí být více než jeden den po splatnosti. Hlavním důvodem, proč investoři využívají sekundární trh na platformě Zonky je vytvoření peněžní rezervy pro jejich vlastní potřebu a použití pro výhodnější investiční příležitosti, vzhledem k současné situaci na akciových trzích. (Forum Zonky, 2020)

Žlutý meloun

Sekundární trh na platformě Žlutý meloun byl založen v prosinci roku 2017. Investoři mohou na sekundárním trhu nabízet k prodeji své investice před lhůtou splatnosti nebo kupovat investice ostatních investorů. Díky sekundárnímu trhu byla zlepšena transparentnost a uživatelské rozhraní platformy. Sekundární trh umožňuje investorům mezi sebou komunikovat a dohodnout se tak na férové ceně. Výhodou pro nakupujícího investora je detailní znalost historie splácení půjčky a dosavadního i budoucího výnosu. (Žlutý meloun, 2021b)

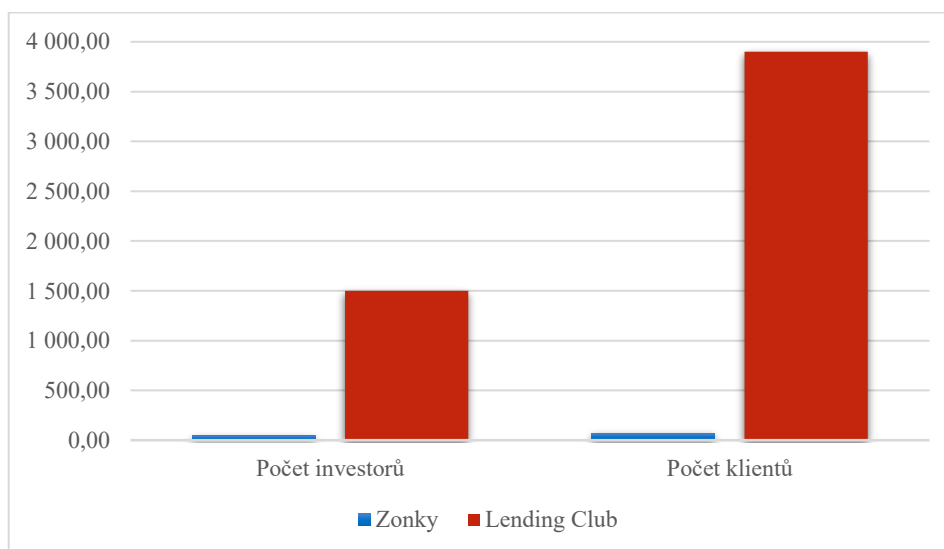
5.4 Rozdíly investování v ČR a zahraničí

V České republice existuje desítky solidních P2P platform, oproti tomu v zahraničí je možné nalézt stovky podobných služeb. Rozdíly mezi českými a zahraničními platformami jsou viditelné zejména v nízkém počtu žadatelů na českých platformách. V České republice je v současné době evidován, v poměru ze zahraničními platformami, velmi nízký počet žadatelů o úvěr. Díky tomu jsou půjčky rychleji profinancovány a mnoho investorů tak nedostane příležitost investovat své volné peněžní prostředky. Nízký počet uchazečů o půjčku neumožňuje investorům své investice dostatečně diverzifikovat, a to je důvod, proč investoři projevují zájem o mezinárodní P2P

platformy. Většina mezinárodních platforem operuje se zástavami půjček záchrannými fondy či zpětným odkupem půjček. V ČR pracuje se zástavou půjček pouze platforma Bankerat, i přestože jsou na jiných platformách nabízeny relativně vysoké rizikové půjčky, na které by se některé ze jmenovaných záruk vztahovat mohly. (Bíba, 2018)

Bíba (2018) upozorňuje na to, že zahraniční platformy umožňují svým investorům kdykoliv odprodat své investice na sekundárním trhu. Sekundární trh byl v České republice zřízen již několika platformami, ovšem není zde tak aktuální jako je tomu v zahraničí. Překvapivým rozdílem je téma anonymity. Požadavkem českých žadatelů o půjčku je zůstat po celou dobu anonymní. V zahraničí řeší otázku anonymity jen velmi malé množství žadatelů. Např. v USA vystupují žadatelé pod svým pravým jménem a dávají tak najevo jistou prestiž. Jistou výhodou mají čeští žadatelé oproti zahraničním. V případě, že se na platformě nenajde dostatek investorů, kteří by zainvestovali celkovou částku, většina českých platforem půjčku doinvestuje. Zahraniční platformy toto svým klientům garantovat nechtějí.

Graf 12: Porovnání Zonky a Lending Clubu

Zdroj: Zonky (2021b) a Lending Club (2022), zpracováno autorkou

Graf č. 12 zobrazuje značný rozdíl mezi českou platformou Zonky a zahraničním Lending Clubem. Hodnoty platformy Zonky jsou oproti zahraničí velmi nízké. Znárodněné hodnoty jsou uvedeny v tisících kusech. Zonky (2021b) uvádí, že k roku 2021 se aktivně zapojuje 47 500 investorů a 69 000 uchazečů o půjčku. Oproti tomu platforma Lending Club disponuje 1,5 mil investorů a 3,9 miliony žadatelů. (Lending Club, 2022)

5.5 Aktuální trendy v oblasti P2P

P2P platformy neustále přicházejí s novými nápady, jak přiblížit P2P princip nejen investorům, ale i zájemcům o úvěr. Velkou novinkou je tzv. český start-up, jehož cílem je nabízet investice do půjček poskytovatelů úvěrů. Znamená to, že lidé investují do úvěrů poskytovaných nebankovními institucemi a nepůjčují si od lidí. Do budoucna se dá předpokládat, že se i banky budou chtít přizpůsobit rychle se rozvíjející digitální době a umožní klientům investovat do některých svých úvěrů. (Tácha, 2020)

Lze konstatovat, že zájem o P2P platby se v roce 2020 stal nutností. Většina poboček omezila služby a došlo k tomu, že pandemie přiměla velkou část spotřebitelů k přijímání a odesílání peněz v digitální podobě. I z toho důvodu se mezi nejoblíbenější způsob placení řadí mobilní platby, kdy uživatel potřebuje pouze chytrý telefon. Využívání mobilních plateb vede k růstu globálního P2P trhu. Mezi konkurenty P2P plateb patří Google LLC, PayPal, Alibaba.com či Apple Inc. V budoucnosti může dojít k tomu, že společnosti budou P2P platby využívat pro výplaty či pro vypořádání závazků s ostatními podniky. (Allied Market Research, 2021)

V důsledku pandemie došlo ke změně chování některých investorů. Stávají se tak obezřetnější a důslednější než před pandemií COVID-19. Došlo ke zvýšení poptávky po úvěrech, které jsou zajištěné nemovitostmi, které představují pro klienty formu bezpečnější investice. Dále je vyvíjen tlak na platformy, aby došlo k transparentnosti nejen v samotném procesu vymáhání půjček, vytváření finančních výkazů, nabírání nových investorů, ale i v poskytování informací o zajištění chodu dané platformy. Vše by mělo být přístupné pro investory. Na trhu tak dochází k odstraňování nekvalitních a nežádoucích platforem, které nejsou atraktivní pro investory. Další aktuální změnou bude očekávaná regulace trhem. Většina platforem zaručeně uvítá zákony upravující jejich fungování. Platformy se díky zákonům mohou stát důvěryhodnější a mohou očekávat příliv investorů. (Finex, 2021b)

Závěr

P2P půjčky dokáží zprostředkovat úvěry napříč celou společností, ať už se jedná o právnické či fyzické osoby. Průběh takto zprostředkovaných půjček je zajištěn bez bankovních institucí, pouze za pomoci P2P platform. Na půjčky se skládají investoři, kterými mohou být jak právnické, tak i fyzické osoby. Webové stránky platform propojují dvě strany. Na jedné straně se nacházejí dlužníci a žadatelé o půjčku, na straně druhé poté investoři, které jsou ochotni půjčit své peníze. Průběh a fungování platform je dán jedinečností každé platformy. Napříč platformami jsou stanoveny maximální a minimální částky, které si může žadatel půjčit či maximální a minimální částky, které může investor vypůjčit žadatelům. Na každé platformě se tak liší nároky na investory, žadatele o půjčku, stanovení úrokové sazby či samotný průběh půjčky.

V roce 2014 došlo v České republice k velkému rozvoji P2P společností. Nejvíce k tomu přispěly velmi nízké úrokové sazby, kterými se platformy pyšní dodnes. P2P půjčky se tak staly novým trendem ve financování a neustále se rozvíjí a dochází ke vzniku nových platform. V České republice aktuálně působí velké množství platform. Jedná se např. o platformy Zonky, Banking Online, Benefi, Bankerat, Žlutý meloun, Bondster a mnoho dalších. (Finex, 2021b)

Výhodnost P2P půjček oproti bankovním úvěrům byla zjišťována prostřednictvím modelových příkladů. Pro srovnání P2P půjček byly vybrány platformy Zonky, Bankerat a Žlutý meloun, z bankovních institucí poté Česká spořitelna, ČSOB a Komerční banka. Následně byl zvolen fiktivní žadatel o půjčku, který by získal nejlepší hodnocení z hlediska bonity žadatelů. Z modelového příkladu vyšlo najevo, že nejvýhodnější půjčku by poskytla společnost Zonky a na druhém místě platforma Benefi. Co se týče bankovního zastoupení, nejvýhodnější by pro fiktivního žadatele byla Česká spořitelna. Z celkového porovnání tedy jasně vyplývá, že P2P půjčky se umístily lépe než bankovní úvěry. Stejný výsledek vyšel i z druhého modelového příkladu, kdy je výhodnější investovat konkrétně na platformě Zonky prostřednictvím Zonky Rentiéra než v bance.

I přestože je důležité dbát na diverzifikaci při výběru vhodné P2P platformy, je potřeba zmínit, že P2P půjčky nejsou tak rizikové, jak se může na první pohled zdát. Některé platformy jsou chráněny odkupem pohledávek nebo zástavou nemovitosti.

Seznam použité literatury

- Allied Market Research (2021). *P2P Payment Marekt Projected to Reach*. Globe news wire. <https://www.globenewswire.com/news-release/2021/10/05/2308407/0/en/P2P-Payment-Market-Projected-to-Reach-9-097-06-Billion-By-2030-Allied-Market-Research.html>
- ASPI - právní informační systém (2021a). *O bankách*. ASPI. <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/39498/1/2?vtextu=o%20bank%C3%A1ch#lema0>
- ASPI - právní informační systém (2021b). *Živnostenské podnikání*. ASPI. <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/39498/1/2?vtextu=%C5%BEivnostensk%C3%A9%20podnik%C3%A1n%C3%AD#lema0>
- ASPI - právní informační systém (2021c). *O platebním styku*. ASPI. <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/69225/1/2/zakon-c-284-2009-sb-o-platebnim-styku>
- ASPI - právní informační systém (2022). *O spotřebitelských úvěrech*. ASPI. <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86883/1/2>
- Bachura, J. (2019). *Recenze investiční služby Zonky Rentiér. Jakou podporu nástroj investorovi nabízí?* Finparáda. <http://m.finparada.cz/6033-Recenze-sluzby-Zonky-Rentier.aspx>
- Bankerat (2021a). *Půjčujte si mezi sebou*. Bankerat. <https://www.bankerat.cz/>
- Bankerat (2021b). *Jak to funguje*. Bankerat. <https://www.bankerat.cz/jak-to-funguje/>
- Bankerat (2021c). *Užitečné rady a tipy*. Bankerat. <https://www.bankerat.cz/pujcka/uzitecne-rady-a-tipy/>
- Beffa (2017). *Časová banka*. Beffa. <https://www.beffa.eu/2017/11/15/casova-banka/>
- Belleflamme, P., Lambert, T., & Schwienbachen, A. (2011). *Crowdfunding: tapping the right crowd*. DOI: 10.2139/ssrn.1578175
- Benefi (2021a). *Obchodní podmínky pro podíl na půjčkách*. Benefi. <https://www.benefi.cz/investice/ramcovasmLouva-vzor/>
- Benefi (2021b). *Ověřování dlužníků*. Benefi. <https://www.benefi.cz/investice/overovani-dluzniku/>
- Benefi (2021c). Benefi. <https://benefi.cz/>
- Benefi (2021d). *Vymáhání pohledávek*. Benefi. <https://www.benefi.cz/investice/vymahani-pohledavek/>
- Benefi (2022). *Žádost o půjčky*. Benefi. <https://www.benefi.cz/pujcky/zadost/>
- Berman, J. (2016). *American's growing student-loan-dept crisis*. Market watch. <https://www.marketwatch.com/story/americas-growing-student-loan-debt-crisis-2016-01-15>
- Bíba, O. (2018). *Jak se liší peer-to-peer půjčování v České republice a v zahraničí*. Zonky Times. <https://www.zonky.cz/zonkytimes/jak-se-lisi-peer-to-peer-pujcovani-v-ceske-republice-a-v-zahranici/>

- Bukovský, J. (2017). *Na trhu vzájemných on-line půjček přituhlo. Podmínky zaostřila nová legislativa*. E15. <https://www.e15.cz/byznys/finance-a-bankovnictvi/na-trhu-vzajemnych-on-line-pujcek-prituhlo-podminky-zostrila-nova-legislativa-1329606>
- Buřinská, B. (2021). *S investicemi do půjček je možné porazit inflaci*. Novinky. <https://www.novinky.cz/finance/clanek/s-investicemi-do-pujcek-je-mozne-porazit-inflaci-40372525>
- Černý, A. (2015). *Půjčujte si mezi sebou, my to ohlídáme. Kellnerova PPF rozjíždí novinku*. Idnes. https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/home-credit-spousti-p2p-lending.A150624_085041_ekoakcie_rny
- ČSAS (2022a). *Osobní finance*. ČSAS. <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/pujcky/pujcka>
- ČSAS (2022b). *Spoření*. ČSAS. <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/sporeni/sporeni-cs>
- ČSAS (2022c). *Osobní finance*. ČSAS. <https://www.csas.cz/cs/osobni-finance/ucty-karty/vkladovy-ucet>
- ČSOB (2022). *Půjčka na cokoliv*. ČSOB. <https://www.csob.cz/portal/lide/pujcky/pujcka-na-cokoliv>
- Deloitte (2017). *Sdílená ekonomika. Bohatství bez vlastnictví*. Deloitte. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/deloitte-analytics/Sdilena-ekonomika.pdf>
- Ducci, F. (2018). *Competiton Law and Policy issues in the sharing economy*. Law and the "Sharing Economy." https://www.jstor.org/stable/j.ctv5vdczv.13?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Dvořák, P. (2005). *Bankovnictví pro bankéře a klienty*. Linde.
- Economic times (2019). *6 smart tips for investing in P2P lending*. Economic times. <https://economictimes.indiatimes.com/wealth/p2p/6-smart-tips-for-investing-in-p2p-lending/articleshow/68171243.cms>
- Farrington, R. (2014). *The rise of peer to peer student loans*. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/robertfarrington/2014/08/13/the-rise-of-peer-to-peer-student-loans/#30cf9bb934ed>
- Finex (2021a). *Recenze Bankerat - P2P půjčky, investice*. Finex. <https://finex.cz/recenze/bankerat/>
- Finex (2021b). *Situace na P2P trhu se skutečně změnila. Lidově řečeno, oddělila zrna od plev*. Finex. <https://finex.cz/vladimir-vala-bondster-rozhovor/>
- Forum Zonky (2020). *Sekundární tržiště*. Forum Zonky. <https://forum.zonky.cz/t/sekundarni-trziste-brezen-2020/604>
- Funding circle (2021). *How to get a business loan*. Funding Circle. <https://www.fundingcircle.com/uk/businesses/>
- Hayes, A. (2021). *FICO Score*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/f/ficoscore.asp>

- Hovorka, J. (2021). *Největší banky v Česku. Nový žebříček podle počtu klientů i peněz.* Peníze. <https://www.penize.cz/bezne-ucty/425357-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-i-penez>
- Hubičková, L. (2019). *V Česku ubývá neplatičů. Problémy splácet má ale stále téměř každý desátý.* Zonky Times. <https://www.zonky.cz/zonkytimes/v-cesku-ubyva-neplaticu-problemy-splacet-ma-ale-stale-kazdy-desaty/>
- Chvátal, D. (2015). *Nový projekt půjčování P2P mezi lidmi láká na investování do půjček.* Měšec. <https://www.mesec.cz/aktuality/novy-projekt-pujcovani-p2p-mezilidmi-laka-na-investovani-do-pujcek/>
- KB (2022). *Úvěrová kalkulačka.* KB. <https://www.kb.cz/cs/ostatni/kalkulacky/uverovakalkulacka>
- Kleverlaan, R., & Wenzlaff, K. (2021). *Current State of Crowdfunding in Europe.* Crowdfunding hub. <https://www.crowdfundinghub.eu/wp-content/uploads/2021/09/CrowdfundingHub-Current-State-of-Crowdfunding-in-Europe-2021.pdf>
- Konečný, L. (2021). *P2P půjčky: Praktický průvodce začínajícího investora.* Loudavým krokem. <https://loudavymkrokem.cz/p2p-pujcky/>
- Kruliš, K., & Rezková, A. (2016). *Analýza vybraných sektorů sdílené ekonomiky v České republice.* MPO. <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/55423/63472/653276/priloha001.pdf>
- Lending Club (2020). *Lending Club Statistics.* Lending Club. <https://www.lendingclub.com/info/statistics.action>
- Lending Club (2021a). *3Q 2021 Results & financial Metrics.* Lending Club. https://s24.q4cdn.com/758918714/files/doc_financials/2021/q3/LendingClub-3Q21-Earnings-Presentation.pdf
- Lending Club (2021b). *About us.* Lending Club. <https://www.lendingclub.com/company/about-us>
- Lending Club (2022). *Fourth Quarter 2021 Results.* Lending Club. https://s24.q4cdn.com/758918714/files/doc_financials/2021/q4/LendingClub-4Q21-Earnings-Presentation.pdf
- Lending Club Corporation (2014). *Archives data.* SEC.GOV. <https://www.sec.gov/Archives/edgar/data/1409970/000119312514323136/d766811ds1.htm>
- Lending Robot (2021). *Real Returns, Real People.* Lending Robot. <https://www.lendingrobot.com/#/>
- Lustman, S. (2018). *P2P investing 101: Why the smart money invests in Peer to Peer Loans.* San Bernardino.
- Mateescu, A. (2015). *Peer-to-Peer Lending.* Data&Society. <https://www.datasociety.net/pubs/dcr/PeertoPeerLending.pdf>
- Medium (2019). *The history of the sharing economy.* Medium. <https://medium.com/keycafe/the-history-of-the-sharing-economy-b139e55cdf47>

- Millerbernd, A., & Chanell, A. (2021). *Lending Club Personal Loans: 2021 Review*. Nerd wallet. <https://www.nerdwallet.com/reviews/loans/personal-loans/lendingclub-personal-loans>
- Newbery, J. (2015). *P2P lending is not dead*. Huffpost. https://www.huffpost.com/entry/p2p-lending-is-not-dead_b_7028292
- Niedermeierová. (2015). *Odmítla vám banka dát úvěr? Zkuste P2P půjčky, jsou levnější a transparentní*. Hospodářské noviny. <https://byznys.hn.cz/finance-zdroje-financovani-cashflow/c1-64534770-odmitla-vam-banka-dat-uver-zkuste-p2p-pujcky-jsou-levnejsi-a-transparentni>
- P2P fórum (2021). P2P forum. <https://www.p2pforum.cz/download/file.php?id=3926>
- P2P Market Data (2021). *P2P Lending Explained. Business Models, Definitions and Statistics*. P2P Marekt Data. <https://p2pmarketdata.com/p2p-lending-explained/>
- Pfolio (2020). *Situace na trhu P2P*. Pfolio. <https://pfolio.cz/situace-p2p-grupeer-fastinvest/>
- Ptáček, M. (2015). *Pavel Matoušek spouští projekt P2P půjček Benefi.cz*. CC. <https://cc.cz/pavel-matousek-spousti-projekt-p2p-pujcek-benefi-cz/>
- Realty Mogul (2013). *Newest Entrant to the P2P Market: Real Estate Secured Loans*. Realty Mogul. <https://www.realtymogul.com/knowledge-center/article/p2p-marketplace-lending-and-institutional-investors>
- Rejnuš, O. (2014). *Finanční trhy: 4. aktualizované a rozšířené vydání*. Grada Publishing.
- Renton, P. (2015). *Understanding Peer to Peer lending*. Lend Academy. <http://www.lendacademy.com/Understanding-Peer-to-Peer-Lending.pdf>
- Slattery, P. (2013). *Pegs Square Pegs in a Round Hole: SEC Regulation of Online Peer-to-Peer Lending*. Digital Commons Law Yale. <https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1369&context=yjreg>
- Slížek, D. (2015). *Startují Zonky.cz, P2P půjčky s podporou velké finanční skupiny*. Lupa. <https://www.lupa.cz/clanky/startuji-zonky-cz-p2p-pujcky-s-podporou-velke-financni-skupiny/>
- Solus (2022). *Členské společnosti*. Solus. <https://www.solus.cz/clenske-spolecnosti/>
- Straková, K. (2016). *Zonky: Příběhy zákazníků jsou nejlepším marketingem*. Mediaguru. https://www.mediaguru.cz/clanky/2016/04/zonky-pribehy-zakazniku-jsou-nejlepsim-marketingem/#.V27_WfmLS00
- SymCredit (2021a). *Kdo si může se SymCredit půjčit?* SymCredit. <https://www.symcredit.com/cs/pujcka-se-symcreditem/kriteria-zadatele/>
- SymCredit (2021b). *Typy půjček*. SymCredit. <https://www.symcredit.com/cs/pujcka-se-symcreditem/typy-pujcek/>
- Tácha, D. (2020). *P2P půjčky: Stále vyhledávanější nástroj k investici*. Peníze. <https://www.penize.cz/investice/413077-p2p-pujcky-stale-vyhledavanejsi-nastroj-k-investici>

- The Economist (2014). *Banking without banks*. The Economist. <https://www.economist.com/finance-and-economics/2014/02/28/banking-without-banks>
- Tůma, A. (2019). *Ideální investiční portfolio: Jak dosáhnout investičního zenu*. Grada Publishing.
- Vachtová, J. (2022). *Finanční matematika. Jednoduché úročení*. <https://www.finmat.cz/jednoduche-uroceni-polhutni/urok>
- Vlach, R. (2021). *Coworkingy v Česku. Na volné noze*. <https://navolnenoze.cz/blog/coworkingy/>
- Wrobbel, L., & Barghoorn, K. (2019). *Invest in P2P Lending: What you should know, how to avoid mistakes and invest successfully*. Independently Published.
- Zelený, L. (2018). *Risk: Ti, kdo řídí riziko*. Zonky. <https://www.zonky.cz/zonkytimes/risk-ti-kdo-ridi-riziko/>
- Zone, C. (2016). *Peer-To-Peer: P2P Lending For Beginners! How to profit & build wealth with small loans*. CreateSpace.
- Zonky (2020). *Archiv statistik půjček*. Zonky. <https://zonky.cz/risk/>
- Zonky (2021a). *Průvodce službou Zonky a pravidla portálu*. Zonky. http://ZonkyPruvodceSluzbouPravidlaPortalu_210203.pdf
- Zonky (2021b). *Jak to funguje: Jak funguje půjčování*. Zonky. <https://zonky.cz/#jak-to-funguje>
- Zonky (2021c). *Všeobecné obchodní podmínky*. Zonky. https://zonky.cz/downloads/Zonky_Vseobecne_obchodni_podminky.pdf?v=1466517530
- Zonky. (2021d). *Otázky a odpovědi investor*. Zonky. <https://zonky.cz/otazky-a-odpovedi-investor/#kam-se-podelo-pismenkove-oznaceni-ratingu>
- Zonky (2021e). *Informace k ukončení manuálního investování*. Zonky. <https://zonky.cz/informace-k-ukonceni-manualniho-investovani/>
- Zonky (2022). *Zonky Rentiér*: <https://zonky.cz/rentier/>
- Žlutý meloun (2021a). *Dotazy dlužníků*. Žlutý meloun. <https://www.zlutymeloun.cz/dotazy-dluzniku>
- Žlutý meloun (2021b). *Investiční produkty*. Žlutý meloun. https://www.zlutymeloun.cz/investicni-produkty?language=cs_CS
- Žlutý meloun. (2021c). *Statistika*. Žlutý meloun. <https://www.zlutymeloun.cz/statistika>
- Žlutý meloun (2021d). *Typy půjček*. Žlutý meloun. https://www.zlutymeloun.cz/typy-pujcek?language=cs_CS
- Žurovec, M. (2016). *Poslanci schválili zákon o spotřebitelském úvěru*. MFČR. <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2016/zakon-o-spotrebitel-uveru-schvalen-pp-25132>

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Základní údaje o platformě Zonky.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabulka 2: Základní údaje o platformě Bankerat.....</i>	<i>31</i>
<i>Tabulka 3: Základní údaje o společnosti Benefi.....</i>	<i>33</i>
<i>Tabulka 4: Základní údaje o společnosti Žlutý meloun.....</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka 5: Základní údaje o společnosti Lending Club.....</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 6: Porovnání půjček z modelového příkladu.....</i>	<i>46</i>
<i>Tabulka 7: Porovnání spořicího úvěru a investice.....</i>	<i>48</i>
<i>Tabulka 8: Zonky Rentiér vs. vkladový účet České spořitelny.....</i>	<i>50</i>

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Fungování P2P půjček</i>	15
<i>Obrázek 2: Logo společnosti Zonky</i>	27
<i>Obrázek 3: Logo společnosti Bankerat</i>	32
<i>Obrázek 4: Logo společnosti Benefi</i>	34
<i>Obrázek 5: Logo společnosti Žlutý meloun</i>	35
<i>Obrázek 6: Logo společnosti Lending Club</i>	38
<i>Obrázek 7: Přehled úrokových sazeb Lending Clubu</i>	39
<i>Obrázek 8: Kalkulátor na platformě Zonky</i>	45
<i>Obrázek 9: Fungování sekundárního trhu</i>	61

Seznam grafů

<i>Graf 1: Druhy nákladů platforem za rok 2020</i>	24
<i>Graf 2: Druhy výnosů platforem za rok 2020</i>	25
<i>Graf 3: Vývoj ratingu na výši úroku – Zonky</i>	28
<i>Graf 4: Podíl úrokové sazby v portfoliu Zonky Rentiéra</i>	30
<i>Graf 5: Vývoj ratingu na výši úroku – Žlutý meloun</i>	36
<i>Graf 6: Objem půjček na platformě Zonky</i>	54
<i>Graf 7: Objem půjček na platformě Zonky s úrokovou sazbou 19,99 %</i>	56
<i>Graf 8: Vývoj defaultu na platformě Žlutý meloun</i>	57
<i>Graf 9: Zastoupení typů půjček u Zonky</i>	58
<i>Graf 10: Zastoupení typů půjček platformy Žlutý meloun</i>	59
<i>Graf 11: Zastoupení typů půjček u Bankeratu</i>	60
<i>Graf 12: Porovnání Zonky a Lending Clubu</i>	63

Abstrakt

Kaslová, L. (2022). *Peer to peer půjčky* [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: Peer to Peer půjčky, Peer to Peer platformy, bankovní úvěr, investor, dlužník, sdílená ekonomika.

Diplomová práce se zabývá analýzou Peer to Peer půjček, které jsou poskytované pomocí online platform, za účasti žadatelů o půjčku a investorů. P2P půjčky se stávají součástí rozvíjejícího se ekonomického konceptu, který je založen na spolupráci lidí. Diplomová práce definuje veškerá specifika této problematiky a její odlišnosti od tradičních bankovních úvěrů. Cílem diplomové práce je analyzovat trh P2P půjček v České republice. Dílčí cíl zahrnuje analýzu českých i zahraničních platform, uvádí možná rizika, která souvisejí s činností jednotlivých platform a legislativu nutnou pro jejich správné fungování. Následně jsou na konkrétních modelových příkladech porovnány P2P půjčky s bankovními úvěry s cílem posoudit, zda jsou P2P půjčky výhodnější z pohledu žadatele, oproti tradičním půjčkám. V neposlední řadě je zhodnocena současná situace P2P půjček v České republice.

Abstract

Kaslová, L. (2022). *Peer to peer loans* [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: Peer to Peer loans, Peer to Peer platforms, bank credit, investor, borrower, shared economy.

The Master's Thesis deals with the analysis of Peer to Peer loans which are provided through online platforms, with the participation of loan applicants and investors. P2P loans are becoming part of an evolving economic concept that is based on people's cooperation. The Thesis defines all the specifics of this issue and its differences from traditional bank loans. The objective of the Master's Thesis is to analyse the P2P loan market in the Czech Republic. The partial objective includes the analysis of Czech and foreign platforms, lists the possible risks that are related to the activities of individual platforms and the legislation necessary for their proper functioning. Subsequently, P2P loans are compared with bank loans on specific model examples in order to assess whether P2P loans are more advantageous from the applicant's point of view, compared to traditional loans. Finally, the current situation of P2P loans in the Czech Republic is evaluated.